

จักสานด้วยใจ สานสายใยตำบลจิม

โครงการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการ
ด้วยข้อมูลองค์กรรวมระดับตำบล
ภายใต้โครงการ U2T ตำบลจิม
อำเภอปง จังหวัดพะเยา

บทเรียนจาก

โครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบลสร้างรากแก้วให้ประเทศ

“โครงการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการด้วย
ข้อมูลองค์กรในระดับตำบล”

ตำบลจิม อำเภอบึง จังหวัดพะเยา

โดย

คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยพะเยา

สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2564 ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537

คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ไม่อนุญาตให้คัดลอก
ทำซ้ำ และดัดแปลงส่วนใดส่วนหนึ่งของฉบับนี้ นอกจากได้รับอนุญาตเป็นลาย
ลักษณ์อักษรจากเจ้าของลิขสิทธิ์เท่านั้น

บรรณาธิการโดย

ดาร์รัตน์ คำเป็ง

ทวีป มหาสิงค์

กัลยาพร กันอิน

สารบัญ

บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาของโครงการ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	3
1.3 กระบวนการดำเนินโครงการ.....	3
1.3.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	3
1.3.2 เทคนิควิธีที่ใช้ในการพัฒนาเชิงพื้นที่.....	9
1.4 เป้าหมายและตัวชี้วัดของโครงการ	10
1.4.1 เป้าหมายและตัวชี้วัดระดับตำบล.....	10
1.4.2 เป้าหมายโครงการคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย พะเยา.....	12
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	14
บทที่ 2	15
การประเมินสถานภาพตำบล	15
2.1 ข้อมูลพื้นที่ / ข้อมูลทั่วไป.....	15
2.2 ข้อมูลด้านประชากร.....	17

2.3 ข้อมูลด้านสุขภาพ.....	19
2.4 ข้อมูลด้านการศึกษา.....	22
2.5 ข้อมูลด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ.....	23
2.6 ประเด็นเพื่อการพัฒนาของ ทต.จิม	24
2.7 การวิเคราะห์กิจกรรม.....	35
บทที่ 3	38
การยกระดับเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นในตำบล	38
3.1 กิจกรรมหลักที่ได้ดำเนินงานในพื้นที่	38
3.1.1 การพัฒนาสัมมาชีพและสร้างอาชีพใหม่.....	38
3.1.2 การสร้างและพัฒนา Creative Economy	45
3.1.3 การนำองค์ความรู้หรือความเชี่ยวชาญไปช่วยบริการชุมชน ..	52
3.1.4 การส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม/การเพิ่มรายได้หมุนเวียนให้แก่ ชุมชน (Circular Economy).....	57
3.2 ผลจากการดำเนินกิจกรรมหลัก.....	58
3.2.1 ผลการดำเนินกิจกรรมหลักด้านการพัฒนาอาชีพ	60
3.2.2 ผลดำเนินงานการนำองค์ความรู้ไปพัฒนาชุมชน	70
3.3 เครือข่ายร่วมขับเคลื่อนงานเพื่อความยั่งยืนในชุมชน	73
3.3.1 เทศบาล.....	73

3.3.2 การศึกษานอกระบบ (กศน.) ตำบลจิม	75
3.3.3 ราษฎรชาวบ้าน	77
3.3.4 เครือข่ายอื่นๆ เพิ่มเติม	78
บทที่ 4	79
สรุปผลลัพธ์การพัฒนาเชิงพื้นที่	79
4.1 สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่เป็นอยู่เดิม	79
4.1.1 ด้านการพัฒนาสัมมาชีพในชุมชน	79
4.1.2 ด้านการยกระดับคุณภาพชีวิต (ด้านสวัสดิการ).....	80
4.2 กระบวนการที่ใช้ในการสร้างการเปลี่ยนแปลงในชุมชน	81
4.3 สถานการณ์ใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม	83
4.4 ผลกระทบและความยั่งยืนของการเปลี่ยนแปลง	86
4.4.1 ผลกระทบตามเป้าหมายโครงการ	86
4.4.2 ความยั่งยืนของการเปลี่ยนแปลง	91
บทที่ 5	92
สรุปผลการดำเนินโครงการ	92
5.1 สรุปเปรียบเทียบผลกับแผนการดำเนินงาน	92
5.1.1 เป้าหมายและตัวชี้วัดระดับตำบล	100

5.1.2 เป้าหมายโครงการคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย	
พะเยา.....	103
5.2 บทเรียนและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน.....	105

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

ที่มา : ข้อมูลจากสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลจิม

จากวิกฤติการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) นอกจากจะมีผลกระทบด้านสุขภาพของประชาชนในประเทศไทยแล้ว ยังก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจที่ทุกภาคส่วนได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง จากการที่ภาคประชาชนว่างงาน หรือบัณฑิตจบใหม่ไม่สามารถหางานทำได้ รวมถึงนักศึกษาที่อาจหลุดจากระบบการศึกษานี้เนื่องจากสภาพคล่อง

ทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ประชาชนที่ว่างงาน และบัณฑิตที่จบการศึกษาใหม่ ต่างกลับถิ่นฐานโดยภาวะไร้งานทำ ส่งผลให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมา

นโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศจึงมุ่งเน้นที่การฟื้นฟูเศรษฐกิจในระดับชุมชน ทั้งการสร้างงาน การพัฒนาอาชีพในชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โครงการภายใต้ “พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019” โดยภาครัฐจะลงไปดำเนินการในพื้นที่หรือชุมชน เช่น โครงการด้านการเกษตรสมัยใหม่ด้านการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชน OTOP การท่องเที่ยวชุมชน การส่งเสริมและสนับสนุน SMEs ในพื้นที่ เป็นต้น

มหาวิทยาลัยของรัฐกว่า 80 แห่งที่กระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศที่จะทำหน้าที่เป็น System Integrator ในระดับตำบล โดยที่มหาวิทยาลัยในพื้นที่สามารถใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีอยู่ทำงานประสานและร่วมงานกับจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้การทำงานบูรณาการนี้ยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลที่สามารถนำไปสู่การลดปัญหาความยากจนอย่างมีเป้าหมายชัดเจน (Targeted Poverty Alleviation) ตามโครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบลสร้างรากแก้วให้ประเทศ ของสำนักปลัดกระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ภายใต้ “พ.ร.ก. ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019”

คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา อันมีปณิธาน ร่วมกับมหาวิทยาลัยพะเยา คือ “ปัญญาเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน” ได้ เล็งเห็นศักยภาพการพัฒนาของ ตำบลจิม อำเภอบง จังหวัดพะเยา ในการ ดำเนินงาน “**โครงการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการด้วยข้อมูล องค์กรร่วมระดับตำบล**” โครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบลสร้างรากแก้วให้ ประเทศ (U2T) ประกอบด้วย ภาควิชาการ 5 ท่าน ภาควิชาบัณฑิตจำนวน 10 ท่าน ภาคประชาชนจำนวน 5 ท่าน ภาคนิสิตจำนวน 5 ท่าน และหน่วยงาน ในพื้นที่ร่วมการพัฒนาและยกระดับเศรษฐกิจในชุมชนของตำบล

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) เพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพใหม่และส่งเสริมสวัสดิการสังคม
- 2) เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะในการเสริมสร้างอาชีพใหม่ใน ชุมชน
- 3) เพื่อให้เกิดการจัดทำข้อมูลขนาดใหญ่ของชุมชน Community Big Data
- 4) เพื่อให้เกิดการจ้างงานประชาชนทั่วไป บัณฑิตจบใหม่ และ นักศึกษา ให้มีงานทำและฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชน
- 5) เพื่อยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ โดยมีมหาวิทยาลัยในพื้นที่เป็น System integrator

1.3 กระบวนการดำเนินโครงการ

1.3.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1) กำหนดทิศทางการดำเนินงานของโครงการมหาวิทยาลัยสู่ ตำบลสร้างรากแก้วให้ประเทศ ภายใต้การดำเนินงานเพื่อ

ส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการด้วยข้อมูลองค์รวมระดับตำบล”

- 2) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ และการกำหนดคุณสมบัติ และลักษณะการจ้างงานภาคนิสิต ภาคบัณฑิต และภาคประชาชน ที่มีภูมิลำเนาหรืออาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลจิม และจังหวัดพะเยา โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างคณะรัฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์และเทศบาลตำบลจิม ในการประชาสัมพันธ์ และคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนด

คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์
รับสมัครนิสิต

โครงการบูรณาการเชิงรุกเพื่อสังคมบนฐานค่านิยมบูรณาการ (1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย)

"การส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการด้วยข้อมูลองค์รวมระดับตำบล"

คุณสมบัติ

- กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ปีที่ 2 หรือ 3 คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
- มีความตั้งใจ ใฝ่รู้ และพร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่
- มีความรู้ความเข้าใจงานและทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน
- มีภูมิลำเนาและสามารถพัฒนาตนเองได้

ลักษณะงาน

- วิเคราะห์ข้อมูล DATA ANALYTIC
- ดำเนินกิจกรรมโครงการบูรณาการบนฐานค่านิยม
- พัฒนาศักยภาพพื้นที่

ค่าตอบแทน 5,000 บาท/เดือน

สมัครได้ถึงวันที่
จนถึง 25 ธันวาคม 2565
ประกาศผล 20 ธันวาคม 2565
รับจำนวนจำกัด!!!

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่
นางสาวพรธัญญา วงศ์วิสา (พี่อุ้มอ้ม)
054-466-666 ต่อ 1308

พื้นที่ทำงาน

- ตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
- ตำบลจิม อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
- ตำบลสบเมย อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา
- ตำบลศรีเวียง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

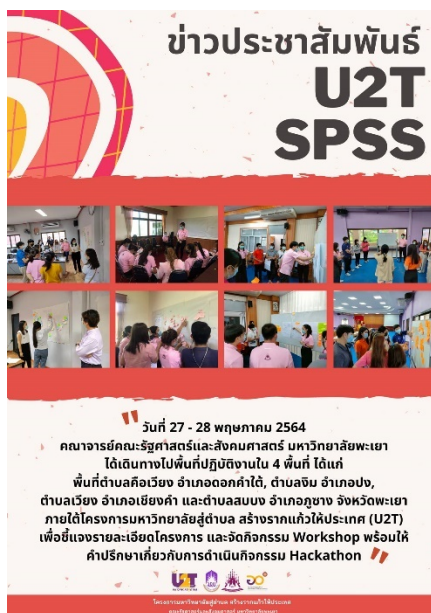
สมัครที่นี่!

ภาพที่ 1.1 पोสเตอร์ประชาสัมพันธ์การรับสมัครงาน “ภายใต้โครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบลสร้างรากแก้วให้ประเทศ ที่เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ใน <https://www.facebook.com/spss.up.ac.th/photos/2857188361169>

- 3) ประชุมเพื่อชี้แจง กฎระเบียบ ข้อปฏิบัติ ข้อตกลงร่วม ของ
การปฏิบัติงานต่าง ๆ ตลอดจนภาระหน้าที่และระยะเวลาของ
การดำเนินโครงการ เพื่อให้เข้าใจวัตถุประสงค์ในการดำเนิน
โครงการ

ภาพที่ 1.2 กิจกรรมการปฐมนิเทศผู้ปฏิบัติงานโครงการ U2T “โครงการ
ส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการด้วยข้อมูลองค์กรระดับตำบล”
ประกอบด้วยผู้ปฏิบัติงาน ต. จิม อ.ปง, ต.สบง อ.ภูซาง, ต.คือเวียง อ. ดอก
คำใต้ และ ต.เวียง อ. เชียงคำ จังหวัดพะเยา ณ โรงแรมเกทเวย์ เมื่อวันที่ 5
เมษายน พ.ศ. 2564

ภาพที่ 1.3 กิจกรรมทำความเข้าใจการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่
โครงการ U2T “โครงการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการด้วยข้อมูล
องค์กรระดับตำบล” ต. จิม อ.ปง, ต.สบง อ.ภูซาง, ต.คือเวียง อ. ดอก
คำใต้ และ ต.เวียง อ. เชียงคำ

4) การปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย

- การพัฒนาทักษะทั้งที่ 4 ด้านของผู้ปฏิบัติงานในโครงการ
ส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการด้วยข้อมูลองค์กร
ระดับตำบล ซึ่งประกอบด้วยทักษะด้าน Digital
Literacy, English Competency, Financial Literacy
และ Social Literacy

- การลงเก็บข้อมูลของตำบลจิม ประกอบด้วย ข้อมูลการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดเชื้อ covid-19 ข้อมูลราชการในพื้นที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือตำบลโปรไฟล์ ข้อมูลสวัสดิการสังคม ข้อมูล CBD และข้อมูลผลิตภัณฑ์
 - การพัฒนาอาชีพใหม่ให้แก่ชุมชน เพื่อยกระดับอาชีพและเศรษฐกิจในพื้นที่
 - การสร้างความเข้าใจด้านสวัสดิการสังคมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและเพื่อก่อให้เกิดสวัสดิการชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจและสวัสดิการระดับตำบล
- 5) การติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการโดยภาควิชาการ
- 6) การถอดบทเรียน การถ่ายทอดบทเรียนและองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินโครงการ โดยการนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ ผ่านระบบออนไลน์ และรูปแบบนิทรรศการที่มีชีวิต

โดยขั้นตอนการดำเนินงานดังกล่าว อยู่ภายใต้แผนกิจกรรมทั้งสิ้น 9 กิจกรรม ประกอบด้วย

ตารางที่ 1.1 แผนกิจกรรมโครงการทีม U2T ตำบลลิม

ลำดับ	กิจกรรม	ระยะเวลา
1.	การวางแผนร่วมกันระหว่างบัณฑิต นิสิต และประชาชนที่ได้รับการจ้าง งานผ่านโครงการ	เม.ย 2564
2.	การนำองค์ความรู้ไปช่วยบริการ ชุมชนฯ	ก.ค.-ส.ค. 2564
3.	การติดตามและประเมินผลการ พัฒนาแรงงานนอกระบบและผู้นำ ด้านสวัสดิการสังคม ครั้งที่ 1	พ.ค. 2564
4.	การสรุปความก้าวหน้าและถอด บทเรียนร่วมกันของบัณฑิต นิสิต และประชาชนที่ได้รับการจ้างงาน ผ่านโครงการ	ต.ค.-พ.ย. 2564
5.	การพัฒนาอาชีพใหม่ๆ (การอบรมเชิง ปฏิบัติการเพื่อยกระดับอาชีพและ เศรษฐกิจในพื้นที่)	ก.ค.-ส.ค. 2564
6.	การติดตามและประเมินผลการ พัฒนาแรงงานนอกระบบและผู้นำ ด้านสวัสดิการสังคม ครั้งที่ 2	ต.ค.-พ.ย. 2564
7.	การจัดทำสื่อเพื่อการเรียนรู้ด้าน สวัสดิการสังคมแบบบูรณาการเฉพาะ พื้นที่	พ.ย.-ธ.ค. 2564

ลำดับ	กิจกรรม	ระยะเวลา
8.	การถ่ายทอดบทเรียนและความรู้จาก การดำเนินโครงการ	ต.ค.-ธ.ค. 2564
9.	การติดตามและประเมินผลการ พัฒนาแรงงานนอกระบบและผู้นำ ด้านสวัสดิการสังคม ครั้งที่ 3	ธ.ค. 2564

1.3.2 เทคนิควิธีที่ใช้ในการพัฒนาเชิงพื้นที่

ในการการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการด้วยข้อมูลลงค์รวมระดับตำบล” ตำบลจิม อำเภอบง ใช้เทคนิควิธีที่ใช้ในการพัฒนาเชิงพื้นที่ ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และบริบทของชุมชน โดยใช้ SWOT Analysis ของชุมชน เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคต่าง ๆ ของตำบลคือเวียง
- 2) การใช้เครื่องมือชุมชนควคูในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เช่น แผนที่เดินดิน ผังเครือญาติ ปฏิทินชุมชน ประวัติศาสตร์ชุมชน เป็นต้น
- 3) การทำงานแบบเครือข่าย ประกอบด้วย เทศบาลตำบลจิม กลุ่มวิสาหกิจจักสานบ้านป่าแดง สำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ตำบลจิม โรงเรียนสร้างสุข (โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลจิม) และปราชญ์ชาวบ้าน ในการทำงานแลกเปลี่ยนด้านทรัพยากร ข่าวสารการทำงานต่าง ๆ

1.4. เป้าหมายและตัวชี้วัดของโครงการ

โครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบลสร้างรากแก้วให้ประเทศ ในพื้นที่ตำบลจิม มีตัวชี้วัดและเป้าหมายในการดำเนินโครงการ สามารถจำแนกได้ 2 ระดับ ดังนี้

1.4.1 เป้าหมายและตัวชี้วัดระดับตำบล

เป็นการพิจารณาในภาพรวมและติดตามประเมินผลโครงการในภาพรวม มีเป้าหมายและตัวชี้วัดในการดำเนินกิจกรรมโครงการ ได้แก่ การพัฒนาตำบลเพื่อแก้ปัญหาความยากจนตามกรอบการประเมินสถานภาพตำบล 16 เป้าหมาย เพื่อประเมินประสิทธิภาพและศักยภาพการพัฒนาตำบล การประสานการดำเนินงานในพื้นที่กับหน่วยงานอื่น ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละเป้าหมายและตัวชี้วัด ตามตารางที่ 1.2 และ 1.3 ดังนี้

ตารางที่ 1.2 ภาพรวมตำบล 16 ตัวชี้วัด

ลำดับ	เป้าหมายศักยภาพตำบล
1	องค์กรชุมชนและตำบลที่สมรรถนะในการจัดการสูง
2	รับกาจัดจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นระบบ
3	ตำบลมีสมรรถนะในการวิเคราะห์วิสาหกิจชุมชนและมีสถาบันการเงินของชุมชน
4	สร้างสัมมาชีพเต็มพื้นที่
5	เกษตรพอเพียงอาหารปลอดภัย
6	มีสระน้ำประจําครอบครัว
7	จัดการวิสาหกิจชุมชน
8	ฝึกอบรมทักษะอาชีพ

ลำดับ	เป้าหมายศักยภาพตำบล
9	จัดการโครงสร้างพื้นฐานกายภาพสิ่งแวดล้อมพลังงาน
10	ตำบลปลอดภัย
11	พัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบาง
12	ระบบสุขภาพตำบลดูแล
13	ศูนย์เรียนรู้ตำบล
14	ระบบยุติธรรมชุมชน
15	ระบบสื่อสารชุมชน
16	ตำบลทำความดี

ตารางที่ 1.3 ตารางตัวชี้วัดระดับตำบล

ลำดับ	เป้าหมายศักยภาพตำบล
1	โจทย์การพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนภายใต้ 16 เป้าหมาย
2	โครงการพัฒนาตำบลและงานที่ชัดเจน
3	ผู้ปฏิบัติการหลักและผู้ขับเคลื่อนปฏิบัติการในพื้นที่
4	เทคโนโลยีและเครื่องมือที่ได้ผลดี
5	นวัตกรรมการแก้ปัญหา(เชิงระบบ เชิงกระบวนการ เชิงเทคนิค)
6	การมีส่วนร่วมของกลุ่มประชากร
7	ผลการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของกลุ่มประชากรเป้าหมาย
8	เรื่องเด่น
9	คนเด่น
10	ข้อมูล(การสำรวจเฝ้าระวัง COVID)

ลำดับ	เป้าหมายศักยภาพตำบล
11	การก่อสร้างตัวเป็นธุรกิจเพื่อสังคม
12	รูปแบบการแก้ปัญหาคาความยากจนในระดับตำบล
13	รูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล
14	แหล่งเรียนรู้ของชุมชนที่มาจากเรื่องเด่น
15	โจทย์การพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนภายใต้ 16 เป้าหมาย
16	โครงการพัฒนาตำบลและงานที่ชัดเจน

1.4.2 เป้าหมายโครงการคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยพะเยา

โครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบลสร้างรากแก้วให้ประเทศ คณะรัฐศาสตร์สังคมศาสตร์ดำเนินโครงการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการด้วยข้อมูลองค์กรร่วมระดับตำบล โดยมีเป้าหมายการดำเนินกิจกรรมดังตารางที่ 1.4

ตารางที่ 1.4 โครงการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการด้วยข้อมูลองค์กรร่วมระดับตำบล

11 เป้าหมายโครงการ U2T-SPSS	
เป้าหมาย	รายละเอียด
1.ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับยกระดับ 1 ขึ้น	ทำให้รายได้ของชุมชนเพิ่มขึ้น อาชีพที่ได้รับการพัฒนามีความยั่งยืน

11 เป้าหมายโครงการ U2T-SPSS	
2.Google My Maps และแผนที่เดินดิน	100% ของหมู่บ้านทั้งหมด
3. ผู้รับจ้างได้รับการพัฒนาทักษะ 4 ด้าน	ผลประเมินทักษะ4ด้าน
4. หนังสือ 1 เรื่อง	หนังสือที่นำเสนอองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ 1 เรื่อง
5.นิทรรศการ ถ่ายทอดบทเรียน 2 ครั้ง	นิทรรศการในพื้นที่2ครั้งสำหรับการติดตามและประเมินผล
6. วิดีโอนำเสนอผลการดำเนินงาน 1 คลิป	VDO นำเสนอผลการดำเนินงานที่ผ่านมา
7. แบบสำรวจ COVID ของ อว.	ทุกเดือนต้องเก็บข้อมูลครัวเรือนให้ได้ร้อยละ 20 ของครัวเรือนทั้งหมด
8. แบบสำรวจข้อมูลสวัสดิการสังคมของโครงการ	เก็บข้อมูลร้อยละ 80 ของครัวเรือนและนำมาวิเคราะห์ผล
9. รายงานสถานภาพตำบลที่ครบถ้วน	ร่างฉบับสมบูรณ์ที่มีข้อมูลทั้ง 16 เป้าหมาย
10. แผนที่เดินดินด้านสวัสดิการสังคม	เก็บให้ครบ 100 % ของหมู่บ้านทั้งหมด
11.ชุมชนเข้าใจและเข้าถึงสวัสดิการสังคมมากขึ้น	จำนวนช่องทางการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมมากขึ้น

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ผลิตภัณฑ์(สินค้า/บริการ) ที่ได้รับการยกระดับ 1 ขึ้น
- 2) ชุมชนเข้าใจและเข้าถึงสวัสดิการสังคมมากขึ้น
- 3) การถ่ายทอดบทเรียนและองค์ความรู้ จากการจัดทำหนังสือและนิทรรศการ
- 4) วิดีโอการนำเสนอผลการดำเนินงาน 1 คลิป
- 5) แผนที่ชุมชน
- 6) Google My Map ชุมชน

บทที่ 2

การประเมินสถานภาพตำบล

2.1 ข้อมูลพื้นที่ / ข้อมูลทั่วไป

ประวัติความเป็นมา

ตำบลจิมมีจำนวนทั้งสิ้น 19 หมู่บ้าน ภายใต้การดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2 แห่งกล่าว คือ

- เทศบาลตำบลจิม รับผิดชอบเต็มพื้นที่ใน 9 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 2,3,4,5,8,9,15,17,18 และพื้นที่บางส่วนของหมู่ที่ 10

ภายใต้การบริหารจัดการของเทศบาลตำบลจิม ได้เปลี่ยนแปลงยกฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 ลงวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม 116 ตอนที่ 9 ก ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2542 โดยมีหมู่บ้านที่อยู่ในการปกครองจำนวน 10 หมู่บ้าน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 แก้ไขเพิ่มเติมถึง(ฉบับที่3) พ.ศ.2561 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะยาว แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนดำเนินงาน เพื่อเป็นเครื่องมือการใช้งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล มีความโปร่งใส เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ท้องถิ่นและตอบสนองความต้องการของประชาชน

ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลจิม มีภาระหน้าที่จะต้องให้บริการแก่ประชาชนตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่14) พ.ศ.2562 และพระราชบัญญัติกำหนดแผน

และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 จึงจำเป็นต้องจัดทำแผนติดตามและประเมินผลเพื่อวัดถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการดำเนินงานในด้านต่างๆ เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบการ ทำงานของปีที่ผ่านมา

ทั้งนี้เทศบาลตำบลจิม มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ บ้านแะ หมู่ที่ 11 ตำบลจิม อำเภอปง จังหวัดพะเยา
 - ทิศใต้ ติดต่อกับ บ้านปางวัว หมู่ที่ 19 ตำบลจิม และบ้านดอน ไชยป่าแหม หมู่ที่ 3 ตำบลออย อำเภอปง จังหวัดพะเยา
 - ทิศตะวันออก ติดต่อกับป่าสงวนแห่งชาติแม่ยม ฝั่งซ้าย
 - ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ป่าสงวนแห่งชาติแม่ยม ฝั่งขวา
- อบต.จิม รับผิดชอบเต็มพื้นที่ใน 9 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1,6,7,11,12,13,14,16,19 และพื้นที่บางส่วนของหมู่ที่ 10

องค์การบริหารส่วนตำบลจิม อำเภอปง จังหวัดพะเยา เดิมสภา ตำบลได้จัดตั้งขึ้นตามคำสั่ง กระทรวงมหาดไทยที่ 222/2499 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2499 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้านโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเปิดโอกาสให้ราษฎรได้เข้ามาร่วมกันบริหารงานตำบลและ หมู่บ้านทุกอย่างเท่าที่จะเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นและราษฎรเป็นส่วนรวมอัน จะเป็นทางนำราษฎร ไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยวิธีจัดให้มี เป็นสภาตำบลและคณะกรรมการตำบลขึ้น สภาตำบลจิม อำเภอปง จังหวัด พะเยา ได้ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลจิม ซึ่งจัดตั้งตามประกาศ กระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2540 และได้มีการเลือกตั้ง

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจิม ครั้งแรก เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ.2540 ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ.2544 และครั้งที่ 3 พ.ศ.2548

แบ่งเขตการปกครองเป็น 10 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านทุ่งแต หมู่ที่ 6 บ้านบัว หมู่ที่ 7 บ้านปางผักหม หมู่ที่ 10 บ้านเลี้ยว หมู่ที่ 11 บ้านแฮะ หมู่ที่ 12 บ้านใหม่น้ำเงิน หมู่ที่ 13 บ้านบัวดอย หมู่ที่ 14 บ้านดุ่น หมู่ที่ 16 บ้านน้ำฮาก หมู่ที่ 19 บ้านปางวัว โดยมี 9 หมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจิม ที่เข้าเต็มทั้งหมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1,6,7,11,12,13,14,16,19 และพื้นที่บางส่วนของหมู่ที่ 10

โดยอาณาเขต ขององค์การบริหารส่วนตำบลจิม มีดังนี้

- ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลผาช้างน้อย อำเภอปง และตำบลฝายกวาง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
- ทิศใต้ ติดกับ ตำบลควร อำเภอปง จังหวัดพะเยา
- ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลผาช้างน้อย อำเภอปง จังหวัดพะเยา
- ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลออย อำเภอปง จังหวัดพะเยา

2.2 ข้อมูลด้านประชากร

เมื่อพิจารณาข้อมูลของตำบลจิมทั้งตำบลซึ่งมาจาก ทต.จิม และ อบต.จิม พบว่า ประชากรทั้งหมดมีจำนวน 13,791 คน และ 3,679 ครัวเรือน ดังแสดงในตาราง 2.1

ตารางที่ 2.1 สถิติประชากรในพื้นที่ตำบลจิม 19 หมู่บ้าน

พื้นที่	ชาย	หญิง	รวม	ครัวเรือน
หมู่1 บ้านทุ่งแต	682	350	1032	207

พื้นที่	ชาย	หญิง	รวม	ครัวเรือน
หมู่2 บ้านหนองบัว	424	432	856	274
หมู่3 บ้านควร	347	369	716	209
หมู่4 บ้านดอนไชย	604	636	1,240	387
หมู่5 บ้านแบ่ง	357	364	721	217
หมู่6 บ้านปัว	410	198	608	131
หมู่7 บ้านปางผักหม	735	371	933	278
หมู่8 บ้านสันกลาง	436	470	906	292
หมู่9 บ้านป่าแดง	213	187	400	127
หมู่10 บ้านเลี้ยว	533	476	1009	306
หมู่11 บ้านแฮะ	536	270	806	185
หมู่12 บ้านใหม่น้ำเงิน	547	259	806	200
หมู่13 บ้านปัวดอย	630	295	925	228
หมู่14 บ้านตุน	349	172	521	118
หมู่15 บ้านแก้งา	163	146	309	97
หมู่16 บ้านน้ำฮาก	429	221	650	129
หมู่17 บ้านนาดอก	172	189	361	98

พื้นที่	ชาย	หญิง	รวม	ครัวเรือน
หมู่ 18 บ้านต้า	179	181	360	113
หมู่ 19 บ้านปางวัว	293	160	543	120
รวม อบต.จิม	4,597	2,296	6,893	1,596
รวม ทต.จิม	3,428	3,470	6,898	2,083
รวมทั้งหมด	8,025	5,766	13,791	3,679

ข้อมูล ณ 30 มกราคม 2564

อ้างอิงจาก <https://www.ngim.go.th/tambon/general> ณ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2564

2.3 ข้อมูลด้านสุขภาพ

เทศบาลตำบลจิมได้ดำเนินงานด้านสุขภาพ ตามบทบาทหน้าที่โดยเป็นศูนย์กลางประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้อง เช่น ปศุสัตว์อำเภอ โรงพยาบาล สาธารณสุขอำเภอ และอาศัยภาคีเครือข่าย ในการบูรณาการร่วมกันได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มอสม. และหน่วยบริการในพื้นที่ สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็งร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และดูแลสุขภาพของตนเองและชุมชนได้ รวมถึงการสนับสนุนทรัพยากรในการส่งเสริมป้องกัน ควบคุมโรคอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้มีกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 1) โครงการรณรงค์ป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก
- 2) โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า
- 3) โครงการผลิตหน้ากากผ้าเพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชนในพื้นที่

การดำเนินการมาตรการการป้องกัน ควบคุม ฝ้าระวัง โรคเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19)

- 1) ลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับมาตรการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19)
- 2) ลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจ และให้คำแนะนำกับประชาชนเกี่ยวกับมาตรการและการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19)
- 3) จัดทำชุดอ่างล้างมือเคลื่อนที่บริการกับประชาชนในพื้นที่ เพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) และให้ประชาชนเข้าถึงการล้างมือในทุกๆที่
- 4) มีการตั้งจุดคัดกรองพนักงานของเทศบาลและผู้ที่มาใช้บริการก่อนเข้าสำนักงาน เพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19)
- 5) กิจกรรมจิตอาสา Big Cleaning และฉีดพ่นยาฆ่าเชื้อโรคในตลาดสดซึ่งเป็นพื้นที่ที่ประชาชนมาใช้บริการกันเป็นจำนวนมาก เพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) โดยได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ

กิจกรรมงานด้านคุ้มครองผู้บริโภค กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลจิม ได้ดำเนินการหลายกิจกรรม ในการจำหน่ายสินค้าและบริการ การคุ้มครองเรื่องสารปนเปื้อน การคุ้มครองด้านคุณภาพการให้บริการ ฯ การให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือแจ้งเหตุ เช่นโครงการอาหารปลอดภัย ผู้บริโภคปลอดภัย ร่วมกับ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อสม.และภาคประชาชนในเขตตำบลจิม เพื่อดำเนินการป้องกันและส่งเสริมให้

ผู้ประกอบการสามารถพัฒนาสถานประกอบกิจการให้มีมาตรฐานสุขาภิบาลอาหารมากยิ่งขึ้นอันจะส่งผลให้ผู้บริโภคมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ปราศจากโรคภัยที่สามารถป้องกันได้เพื่อเฝ้าระวังและตรวจสอบฉลากอาหาร/เครื่องสำอางและและตรวจสอบสารปนเปื้อนในอาหารด้วยชุดทดสอบเบื้องต้น รวมทั้งสร้างภาคีเครือข่ายในการเฝ้าระวังและตรวจสอบคุณภาพความปลอดภัยของอาหารและผลิตภัณฑ์สุขภาพในเขตเทศบาลตำบลจิม

ในพื้นที่ของ อบต.จิม มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 3 แห่ง คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านเลี้ยว โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจิม โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองบัว สถานบริการชุมชน 2 แห่ง คือ สถานบริการสาธารณสุขชุมชนทุ่งแต สถานบริการสาธารณสุขชุมชนปางผักหม ที่สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างครอบคลุม พร้อมทั้งมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านทุกหมู่บ้านให้บริการและปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลด้านสาธารณสุขมูลฐานให้กับประชาชนในพื้นที่

อย่างไรก็ตามภารกิจด้านสาธารณสุขเป็นงานเฉพาะด้าน จึงขาดแคลนบุคลากรในการปฏิบัติงาน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยผู้ที่มีประสบการณ์และทักษะในการปฏิบัติงาน เครื่องมือทางการแพทย์ที่จะช่วยเหลือผู้ป่วยเบื้องต้นยังขาดแคลน ไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน

2.4 ข้อมูลด้านการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ทต.จิม และ อบต.จิม มาประกอบกัน
สามารถสรุปได้ดังนี้

ชื่อโรงเรียน	จำนวนนักเรียน		รวม
	ชาย	หญิง	
โรงเรียนเทศบาลตำบลจิม (คือ เวียงจ๋า)	177	155	324
ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย ที่ปิงการารุณยมิตรเทศบาล ตำบลจิม	46	59	106
รวม	193	214	437

หมายเหตุ: ข้อมูลจำนวนเด็กนักเรียน ณ วันที่ 29 พฤษภาคม 2563

2. โรงเรียนในเขตเทศบาลสังกัด สพฐ.เขต 2

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	ชาย	หญิง	รวมทั้งสิ้น
1	โรงเรียนบ้านควร	28	23	51
2	โรงเรียนชุมชนบ้านดอนไชย	41	49	90
3	โรงเรียนบ้านแบ่ง	31	23	54
4	โรงเรียนบ้านเลี้ยว	44	32	76
5	โรงเรียนบ้านสันกลางนาตอ	17	16	33
	รวม	161	143	304

หมายเหตุ: จำนวนข้อมูลเด็กนักเรียน ณ วันที่ 29 พฤษภาคม 2563

3. สถานที่อื่นๆ ในพื้นที่ ทต.จิม
 - ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ๑๐ แห่ง
 - ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนตำบลจิม (สาขาอำเภอปาง) ๑ แห่ง
4. อบต.จิม มีโรงเรียนประถมศึกษา 5 แห่ง ดังนี้
 - โรงเรียนบ้านทุ่งแต
 - โรงเรียนบ้านปัว
 - โรงเรียนบ้านปางผักหม
 - โรงเรียนบ้านใหม่น้ำเงิน
 - โรงเรียนบ้านแฮะ
5. อบต.จิม มีโรงเรียนมัธยมศึกษา 2 แห่ง ได้แก่
 - โรงเรียนปงพัฒนวิทยาคม
 - โรงเรียนบ้านทุ่งแต (โรงเรียนขยายโอกาส ถึงมัธยมศึกษาตอนต้น)
6. สถานที่อื่นๆ ในพื้นที่ อบต.จิม
 - ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 ศูนย์
 - ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน 10 แห่ง
 - หอประชุมจำนวน 10 แห่ง

2.5 ข้อมูลด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ

ในเขตเทศบาลตำบลจิม มีศูนย์ส่งเสริมสุขภาพประจำหมู่บ้านทุกหมู่บ้านจำนวน 10 แห่ง ซึ่งทุกศูนย์ฯ ได้รับการจัดตั้งและสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานจากกรมประชาสัมพันธ์ (นอกจากนั้น

เทศบาลได้จัดสรรงบประมาณอุดหนุนเป็นบางส่วน) โดยให้การสงเคราะห์แก่คนชรา คนพิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้ติดเชื้อเอชไอวีและครอบครัว และได้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อพัฒนาศักยภาพคนพิการ เพื่อส่งเสริมให้เด็กพิการในอำเภอปงและอำเภอเชียงม่วน ได้รับการช่วยเหลือทางการศึกษา และการฟื้นฟูทางร่างกายอย่างสะดวกและทั่วถึง

2.6 ประเด็นเพื่อการพัฒนาของ ทต.จิม

เทศบาลตำบลจิม อำเภอปง จังหวัดพะเยา มีความมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาเมืองแบบองค์รวมอย่างบูรณาการ และสมดุลในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม บนพื้นฐานของหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ภายใต้องค์ประกอบ เมืองอยู่ดี คนมีสุข สิ่งแวดล้อมยั่งยืน เป็นเมืองแห่งการเรียนรู้และมีการบริหารจัดการที่ดี ตามหลักธรรมาภิบาล โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในวิถีประจำวัน

องค์ประกอบที่ 1 เมืองอยู่ดี

เพื่อให้เทศบาลตำบลจิมน่าอยู่อย่างยั่งยืน ได้มีการบังคับใช้ผังเมืองรวมชุมชนจิม ตั้งแต่ พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา โดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา มีการควบคุมการก่อสร้างอาคารพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสีเขียว มีการปรับปรุงถนน รวางระบายน้ำ ไฟฟ้า จัดบริการสาธารณะ สนามกีฬาออกกำลังกาย และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับประชาชน เป็นไปตามผังเมืองชุมชนจิม

ด้านการจัดการภัยพิบัติและสาธารณภัย เทศบาลตำบลจิมได้จัดตั้งศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีการเตรียมการเพื่อรับการป้องกันภัย

พิบัติต่างๆ มีระบบบัญชาการและให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร รถฉุกเฉิน กู้ชีพกู้ภัย โดยพนักงานจะได้รับการฝึกฝนและพัฒนาเป็นประจำ และยังมีศูนย์ในระดับชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการป้องกันและดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เทศบาลตำบลจิมให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก จัดให้มีการติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างครบทุกหมู่บ้าน มีการติดตั้งกล้องวงจรปิดในหมู่บ้าน การตั้งด่านในช่วงเทศกาลต่างๆ เช่น เทศกาลสงกรานต์ เทศกาลปีใหม่ เป็นต้น รวมทั้งจัดให้มีระบบสายด่วนแจ้งเหตุ คู่มือเครือข่ายแจ้งเหตุ เพื่อดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในชุมชน

องค์ประกอบที่ 2 คนมีสุข

การเสริมสร้างสุขภาพที่ดีของคนในเมือง เทศบาลตำบลจิมมีความมุ่งหวังให้ประชาชนมีสุขภาพกาย ใจ ที่ดี มีการป้องกันโรค และการฟื้นฟูสุขภาพ โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามบริบทพื้นที่ ในปีพุทธศักราช 2562 เทศบาลตำบลจิมได้รับรางวัลตำบลจัดการสุขภาพแบบบูรณาการ รางวัลชมเชย จากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ และได้รับประกาศเกียรติคุณ ระดับดีเยี่ยม ในฐานะปฏิบัติหน้าที่ศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการสุขภาพชุมชน จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เช่น การป้องกันโรค การณรงค์กำจัดลูกน้ำ ยุงลาย แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า สร้างความรู้ ความเข้าใจ มาตรการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ COVID-19

การคุ้มครองสุขภาพอนามัย ให้ความรู้ผู้ประกอบการในด้านการจำหน่ายสินค้าและบริการ การคุ้มครองเรื่องสารปนเปื้อน การคุ้มครองด้านคุณภาพ การให้บริการ การเข้าถึงข้อมูลและแจ้งเหตุ เช่น โครงการอาหาร

เผ่าละว้าและตรวจสอบคุณภาพความปลอดภัยของอาหารและผลิตภัณฑ์ในเขตเทศบาลตำบลจิมที่ผ่านมา ส่งผลให้เทศบาลตำบลจิมได้รับการรับรองคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม ด้านการจัดการสุขาภิบาลอาหารในตลาด

องค์ประกอบที่ 3 สิ่งแวดล้อมยั่งยืน

การดูแลรักษาฟื้นฟูระบบนิเวศและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ได้มีการควบคุม ป้องกัน เพื่อลดผลกระทบต่อระบบนิเวศที่สำคัญ ได้แก่ การดูแลป่าชุมชนในหมู่บ้านโดยมีกติกาของชุมชนการงดการไถ่ฆ่าหญ้าหรือสารเคมีในชุมชน การปลูกป่าเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว การจัดทำฝายชะลอน้ำและการดูแลแก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ การเผ่าละว้า การเตือนภัย ที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจิตอาสาป้องกันไฟป่า รวมทั้งมีกติกการงดเผา เป็นชุมชนปลอดการเผา ซึ่งมีการดำเนินการเป็นประจำทุกปี

การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างครบวงจรและเหมาะสม เทศบาลตำบลจิมได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสะอาด ในการประกวดการจัดการขยะมูลฝอยตามโครงการจังหวัดพะเยา จังหวัดสะอาด ประจำปีพุทธศักราช 2562 ปัจจุบันปริมาณขยะภายในเขตเทศบาลตำบลจิมมีจำนวนประมาณ 554 กิโลกรัมต่อวัน เทศบาลตำบลจิม จัดให้มีกิจกรรมที่หลากหลายในการให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะมูลฝอย สร้างจิตสำนึกในการจัดการขยะ การให้ความรู้ในการคัดแยกขยะ 4 ประเภท ณ แหล่งกำเนิดหรือต้นทางภายในครัวเรือน และมีการตราเทศบัญญัติ เรื่อง หลักเกณฑ์การคัดแยกขยะมูลฝอย พุทธศักราช 2562

- ขยะอินทรีย์ เป็นขยะที่มีปริมาณมากในครัวเรือน รณรงค์ให้ทำปุ๋ยหมักชีวภาพ โดยใช้เสวียน ถัง Green Vase ซึ่งในการทำถัง Green

Vase ส่งผลให้ชาวบ้านมีอาชีพเสริม สร้างรายได้จาก การทำถัง Green Vase จำหน่ายอีกทางหนึ่ง

- **ขยะรีไซเคิล** ได้มีการรณรงค์ให้มีการนำขยะบริจาค ขาย และ ประดิษฐ์เป็นสิ่งของ เช่น กระถาง ก้อนหินเทียม น้ำตกจากโคม มี ธนาคารขยะในชุมชน โรงเรียน และโฮงเฮียนสร้างสุข สามารถมี รายได้จากการขายขยะรีไซเคิล และนำเงินรายได้ดังกล่าว จัด สิ่งของเยี่ยมบ้านผู้ป่วยติดบ้านติดเตียงในเขตเทศบาลตำบลจิม โดย จิตอาสา ก่อให้เกิดความเอื้อเฟื้อ ความรัก ความสามัคคีในชุมชน และนอกจากนี้เทศบาลตำบลจิม ได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การจัดการ สิ่งของเหลือใช้ โฮงฮอมผญา ที่ได้รับการสนับสนุนจากหลาย หน่วยงาน ภายในศูนย์ การเรียนรู้ จะมีแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการคัด แยกขยะ 4 ประเภท การนำขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ไปสร้าง มูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้ ที่ผ่านมามีคณะบุคคล หน่วยงาน จาก หลายหน่วยงานเข้ามาศึกษาเรียนรู้ภายในศูนย์การเรียนรู้เป็น จำนวนมาก ซึ่งวิทยากรภายในศูนย์การเรียนรู้เป็นจิตอาสาของแต่ ละชุมชนที่ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการขยะแต่ละประเภท เช่น กลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นวิทยากรเกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าขยะรีไซเคิล ประดิษฐ์ของใช้ น้ำตกหินเทียม ม้านั่ง เป็นต้น
- **ขยะทั่วไป** การจัดเก็บขยะทั่วไปในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลจิม มีการ ดำเนินงานใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ ใน 10 หมู่บ้าน มีจำนวน 4 หมู่บ้าน ที่บริหารจัดการการจัดเก็บขยะโดยชุมชนเอง หมู่บ้านจะ ทำการคัดแยกขยะในแต่ละครัวเรือนก่อน จะมีเหลือขยะที่ต้อง กำจัด เช่น ถูพลาสติก ถูขนม โดยให้คนในชุมชนนำไปทิ้งยังบ่อ ทิ้งขยะภายในหมู่บ้าน และทำการฝังกลบต่อไป และอีกจำนวน 6

หมู่บ้าน จัดให้รถเทศบาล เข้าไปจัดเก็บขยะทั่วไป และเทศบาล
กำจัดโดยวิธีฝังกลบ 2 หมู่บ้าน และทำการเผาด้วยเตาเผาอิฐดินอีก
4 หมู่บ้าน

- *ขยะอันตราย* เทศบาลตำบลจิมก่าจัดและกำหนดจุดทิ้งขยะ
อันตรายในทุกหมู่บ้าน ทำการ เก็บขน สัปดาห์ละ 1 ครั้ง และ
รวบรวมส่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาต่อไป
- *การจัดการน้ำเสีย* เทศบาลตำบลจิมได้มีเทศบัญญัติ เรื่อง การติดตั้ง
บ่อดักไขมัน บำบัดน้ำเสียในอาคาร พุทธศักราช 2549 ด้านมลพิษ
ทางอากาศ ซึ่งภาคเหนือจะมีปัญหาในเรื่องหมอกควันไฟป่า
เทศบาลตำบลจิมจัดให้มีจิตอาสาป้องกันไฟป่าในชุมชนทุกหมู่บ้าน
เพื่อควบคุมป้องกันไม่ให้เกิดไฟป่า โดยชุดจิตอาสาจะออก
ลาดตระเวนทำบันทึกผู้เข้า-ออก พื้นที่ป่า รวมทั้งมีกฎกติกาใน
หมู่บ้าน งดเผาในห้วงระยะเวลา เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือน
เมษายน เป็นประจำทุกปี

องค์ประกอบที่ 4 เทศบาลแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการ ที่ดี

เทศบาลตำบลจิมมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เทศบาลตำบลจิม นำอยู่
อย่างยั่งยืน การศึกษาได้มาตรฐาน ประชากรอยู่ดีมีสุข เทศบาลมีการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่นที่มีประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม
และผ่านการประชาคม เปิดเวทีให้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ในการ
วางแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด
ประกอบกับการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น และในระบบ e-

plan พร้อมแปลงไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้เทศบาลตำบลจิม
ได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี

โดยทั้งนี้จากการรายงานสถานภาพตำบลตัวชี้วัด และการใช้ข้อมูล
TPMAP มีข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 2.1 ข้อมูลตัวชี้วัดใน TPMAP เพื่อใช้ประกอบการประเมินสถานภาพตำบล

ตัวชี้วัด ที่	คำอธิบาย	ด้าน
1	เด็กแรกเกิดมีน้ำหนัก 2,500 กรัมขึ้นไป	ด้านสุขภาพ
2	เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างเดียวอย่างน้อย 6 เดือนแรกติดต่อกัน	
3	เด็กแรกเกิดถึง 12 ปี ได้รับวัคซีนป้องกันโรคครบ ตามตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค	
4	ครัวเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และ ได้มาตรฐาน	ด้านสุขภาพ
5	ครัวเรือนมีการใช้ยาเพื่อบำบัด บรรเทาอาการ เจ็บป่วยเบื้องต้นอย่างเหมาะสม	ด้านสุขภาพ
6	คนอายุ 35 ปีขึ้นไป ได้รับการตรวจสุขภาพ ประจำปี	
7	คนอายุ 6 ปีขึ้นไป ออกกำลังกายอย่างน้อย สัปดาห์ละ 3 วันๆละ 30 นาที	ด้านสุขภาพ
8	ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย และบ้านมี สภาพคงทนถาวร	ด้านความเป็นอยู่

ตัวชี้วัด ที่	คำอธิบาย	ด้าน
9	ครัวเรือนมีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและบริโภค เพียงพอตลอดปี อย่างน้อยคนละ 5 ลิตรต่อวัน	ด้านความเป็นอยู่
10	ครัวเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี อย่างน้อยคนละ 45 ลิตรต่อวัน	ด้านความเป็นอยู่
11	ครัวเรือนมีการจัดการบ้านเรือนเป็นระเบียบ เรียบร้อย สะอาด และถูกสุขลักษณะ	ด้านความเป็นอยู่
12	ครัวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ	
13	ครัวเรือนมีการป้องกันอุบัติเหตุและภัยธรรมชาติ อย่างถูกวิธี	
14	ครัวเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	
15	เด็กอายุ 3-5 ปี ได้รับการเลี้ยงดูเตรียมความ พร้อมก่อนวัยเรียน	ด้านการศึกษา
16	เด็กอายุ 6-14 ปี ได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี	ด้านการศึกษา
17	เด็กจบชั้น ม.3 ได้เรียนต่อชั้น ม.4 หรือเทียบเท่า	ด้านการศึกษา
18	คนในครัวเรือนที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ที่ ไม่ได้เรียนต่อและยังไม่มีงานทำ ได้รับการ ฝึกอบรมด้านอาชีพ	
19	คนอายุ 15-59 ปี อ่าน เขียนภาษาไทย และคิด เลขอย่างง่ายได้	ด้านการศึกษา
20	คนอายุ 15-59 ปี มีอาชีพและรายได้	ด้านรายได้
21	คนอายุ 60 ปีขึ้นไป มีอาชีพและรายได้	ด้านรายได้

ตัวชี้วัด ที่	คำอธิบาย	ด้าน
22	รายได้เฉลี่ยของคนในครัวเรือนต่อปี	ด้านรายได้
23	ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน	
24	คนในครัวเรือนไม่ดื่มสุรา	
25	คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่	
26	คนอายุ 6 ปีขึ้นไป ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	
27	ผู้สูงอายุ ได้รับการดูแลจากครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ หรือภาคเอกชน	ด้านการเข้าถึง บริการรัฐ
28	ผู้พิการ ได้รับการดูแลจากครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ หรือภาคเอกชน	ด้านการเข้าถึง บริการรัฐ
29	ผู้ป่วยเรื้อรัง ได้รับการดูแลจากครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ หรือภาคเอกชน	
30	ครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะเพื่อ ประโยชน์ของชุมชน หรือท้องถิ่น	
31	ครอบครัวมีความอบอุ่น	

หมายเหตุ

- พื้นที่ในต่างจังหวัดสามารถสืบค้นข้อมูลได้จาก www.tpmap.in.th
- ข้อมูล 31 ตัวชี้วัดจาก จปฐ.
- ข้อมูล 17 ตัวชี้วัดที่ใช้ใน TPMap เพื่อแสดงผลใน 5 มิติ

ตารางที่ 2.2 ข้อมูลจากการใช้ TPMPAP

ตัวชี้วัดที่	คำอธิบาย	จำนวนที่ตกเกณฑ์ตัวชี้วัด (คน)	ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน*
1	เด็กแรกเกิดมีน้ำหนัก 2,500 กรัมขึ้นไป	0	
2	เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างเดียวอย่างน้อย 6 เดือนแรกติดต่อกัน	0	
3	เด็กแรกเกิดถึง 12 ปี ได้รับวัคซีนป้องกันโรคครบตามตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค	0	
4	ครัวเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะปลอดภัย และได้มาตรฐาน	0	
5	ครัวเรือนมีการใช้ยาเพื่อบำบัด บรรเทาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้นอย่างเหมาะสม	0	
6	คนอายุ 35 ปีขึ้นไป ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี	17	
7	คนอายุ 6 ปีขึ้นไป ออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วันๆละ 30 นาที	5	
8	ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย และบ้านมีสภาพคงทนถาวร	2	
9	ครัวเรือนมีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและบริโภคเพียงพอตลอดปี อย่างน้อยคนละ 5 ลิตรต่อวัน	0	

ตัวชี้วัดที่	คำอธิบาย	จำนวนที่ตกเกณฑ์ตัวชี้วัด (คน)	ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน*
10	ครัวเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี อย่างน้อยคนละ 45 ลิตรต่อวัน	0	
11	ครัวเรือนมีการจัดการบ้านเรือนเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด และถูกสุขลักษณะ	3	
12	ครัวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ	0	
13	ครัวเรือนมีการป้องกันอุบัติเหตุและภัยธรรมชาติอย่างถูกวิธี	0	
14	ครัวเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	0	
15	เด็กอายุ 3-5 ปี ได้รับการเลี้ยงดูเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน	0	
16	เด็กอายุ 6-14 ปี ได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี	0	
17	เด็กจบชั้น ม.3 ได้เรียนต่อชั้น ม.4 หรือเทียบเท่า	0	
18	คนในครัวเรือนที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ที่ไม่ได้เรียนต่อและยังไม่มีงานทำ ได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพ	0	
19	คนอายุ 15-59 ปี อ่าน เขียนภาษาไทย และคิดเลขอย่างง่ายได้	20	

ตัวชี้วัดที่	คำอธิบาย	จำนวนที่ตกเกณฑ์ตัวชี้วัด (คน)	ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน*
20	คนอายุ 15-59 ปี มีอาชีพและรายได้	20	
21	คนอายุ 60 ปีขึ้นไป มีอาชีพและรายได้	10	
22	รายได้เฉลี่ยของคนในครัวเรือนต่อปี	57	
23	ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน	0	
24	คนในครัวเรือนไม่ดื่มสุรา	38	
25	คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่	17	
26	คนอายุ 6 ปีขึ้นไป ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	0	
27	ผู้สูงอายุ ได้รับการดูแลจากครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ หรือภาคเอกชน	0	
28	ผู้พิการ ได้รับการดูแลจากครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ หรือภาคเอกชน	0	
29	ผู้ป่วยเรื้อรัง ได้รับการดูแลจากครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ หรือภาคเอกชน	0	
30	ครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของชุมชน หรือท้องถิ่น	0	
31	ครอบครัวมีความอบอุ่น	0	

2.7 การวิเคราะห์กิจกรรม

จากการดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้น สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ถึงประเด็นความสอดคล้องกับ ตามเป้าหมาย 16 ประการ ตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 การวิเคราะห์เป้าหมาย 16 ประการหลังจากการเสร็จสิ้นการดำเนินงาน

ข้อ ที่	เป้าหมาย 16 ประการ	✓ เป็น ตาม เป้าหมาย*	สภาพปัญหา
1.	องค์กรชุมชน ตำบล มี สมรรถนะในการจัดการ สูง	✗	ยังไม่ปรากฏข้อมูลนี้ใน กิจกรรม
2.	การจัดสรรทรัพยากร อย่างเป็นระบบ	✓	ตำบลจิมมีการนำทรัพยากรใน ท้องถิ่นมาพัฒนาและต่อยอด ให้เกิดมูลค่าได้อย่างชัดเจน
3.	ความสามารถวิเคราะห์ รายรับ - รายจ่าย	✓	ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถ วางแผนรายรับ-รายจ่ายได้ ด้วยตนเอง
4.	สัมมาชีพเต็มพื้นที่	✓	ตำบลจิมมีการพัฒนาทักษะ องค์ความรู้ด้านอาชีพของ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม
5.	เกษตรทฤษฎีใหม่	✗	ยังไม่ปรากฏข้อมูลนี้ใน กิจกรรม

ข้อ ที่	เป้าหมาย 16 ประการ	✓ เป็น ตาม เป้าหมาย*	สภาพปัญหา
6.	สระน้ำประจําครอบครัว	✗	ยังไม่ปรากฏข้อมูลนี้ใน กิจกรรม
7.	การจัดการวิสาหกิจ	✓	การฝึกอบรมทักษะอาชีพของ กลุ่มเปราะบาง
8.	การฝึกอบรมด้านสังคม	✓	สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อลด ปัญหาการขัดแย้งในองค์กร
9.	การจัดการโครงสร้าง พื้นฐาน	✓	เทศบาลตำบลจิมและองค์การ บริหารส่วนตำบลจิม อำนวย ความสะดวกในด้านสวัสดิการ ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม
10.	ตำบลปลอดภัย	✗	ยังไม่ปรากฏข้อมูลนี้ใน กิจกรรม
11.	พัฒนาคุณภาพกลุ่ม เปราะบาง	✓	สามารถพัฒนาอาชีพกลุ่ม เปราะบาง ให้มีความรู้ สามารถสร้างรายได้
12.	ระบบสุขภาพตำบล	✗	ยังไม่ปรากฏข้อมูลนี้ใน กิจกรรม
13.	ศูนย์เรียนรู้ตำบล	✗	ยังไม่ปรากฏข้อมูลนี้ใน กิจกรรม

ข้อ ที่	เป้าหมาย 16 ประการ	✓ เป็น ตาม เป้าหมาย*	สภาพปัญหา
14.	ระบบความยุติธรรม ชุมชน	✗	ยังไม่ปรากฏข้อมูลนี้ใน กิจกรรม
15.	ระบบสื่อสารชุมชน + สื่อดิจิทัล	✓	ตำบลจิม สามารถพัฒนาอาชีพ ด้วยเทคโนโลยี ระบบสื่อสาร มวลชน และสื่อดิจิทัล
16.	ตำบลทำความดี	✗	ยังไม่ปรากฏข้อมูลนี้ใน กิจกรรม
เป็นไปตามเป้าหมาย		8	

บทที่ 3

การยกระดับเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นในตำบล

3.1 กิจกรรมหลักที่ได้ดำเนินงานในพื้นที่

จากการดำเนินงาน “โครงการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการ ด้วยข้อมูลองค์กรระดับตำบล” ภายใต้ โครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบลสร้างรากแก้วให้ประเทศ มีการดำเนินกิจกรรมดังต่อไปนี้

3.1.1 การพัฒนาสัมมาชีพและสร้างอาชีพใหม่

ภาพที่ 3.1 หมวกบ้านป่าแดง

จากการดำเนินการเก็บข้อมูลตำบลจิม อำเภอบึง และ การดำเนินงานการเก็บข้อมูล ด้วยเทคนิค กระบวนการ “*Design Thinking*” การใช้เครื่องมือชุมชน การเก็บข้อมูล แผนที่เดินดิน การทำผังเครือญาติ การสำรวจข้อมูลต่าง ๆ ในการพัฒนาสัมมาชีพในพื้นที่ พบว่าการจักสานหมวก

ด้วยตอกไม้ ของกลุ่มจักสานเย็บหมวกป่าแดง ที่ก่อตั้งมานานนับ 14 ปี มีความน่าสนใจถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ให้สามารถเป็นอาชีพใหม่ในพื้นที่ได้

จากการสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้าน นายผัด โยธา และนางศาล บุญชุม ทำให้ได้เห็นการพัฒนาจุดด้อยของตอก เช่น ประเด็นเรื่องความคงทน และคุณภาพของตอก ผสานกับจุดเด่นของไม้ไผ่ในพื้นที่ที่มีจำนวนมาก และหายได้ง่ายในพื้นที่ “จิม” สู่การพัฒนาแนวคิดการจักสานหมวก สู่การเพิ่มมูลค่าสินค้า คือ “กระเป๋าสาน”

ภาพที่ 3.2 การสัมภาษณ์ นายผัด โยธา ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้แนะนำให้ U2T จิม ได้สืบค้นถึงไผ่บ้านป่าแดง

การผลักดันดังกล่าว นำไปสู่การแสวงหาเครือข่ายในการดำเนินงาน และผลักดันพัฒนาสัมมาชีพและสร้างอาชีพใหม่ ภายใต้ผลิตภัณฑ์ “Padang.Official” (ภาพที่ 3.3) โดยมีเครือข่ายที่ให้ความร่วมมือในการพัฒนา ทำแผน และอบรมการเกิดสัมมาชีพใหม่ 2 องค์กร คือ เทศบาลตำบลจิม และกลุ่มวิสาหกิจจักสานเย็บหมวกป่าแดง ภายใต้กิจกรรมดังนี้

ภาพที่ 3.3 การพัฒนาสัมมาชีพและสร้างอาชีพใหม่ โดยสินค้า
“Padang.Official”

- 1) กิจกรรมอบรมการพัฒนาอาชีพใหม่ ครั้งที่ 1
(การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อยกระดับอาชีพและเศรษฐกิจในพื้นที่)

กิจกรรมการอบรมการพัฒนาอาชีพใหม่ ประกอบด้วยกิจกรรมการอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มจักสาน และมีการเสนอต้นแบบผลิตภัณฑ์ตัวเดิมของกลุ่มอาชีพจักสาน และให้แนวทางและวิธีการจัดทำผลิตภัณฑ์กระเป๋าสาน และการตกแต่งหมวกสานซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์หลักของกลุ่มอาชีพ แก่สมาชิกในกลุ่มอาชีพจักสาน รวมถึงให้ความรู้เรื่องการเพิ่มมูลค่าและความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์โดยการย้อมสีเส้นตอกจากสีธรรมชาติ จากคุณเนตรนิภา หมั่นจันทร์ เจ้าพนักงานเทศบาลและคุณมานนท์ ใจมาเครือ ครูกศน.ตำบลจิม (ภาพที่ 3.3) โดยต่อมาได้เกิดผลิตภัณฑ์กระเป๋าสานและหมวกสาน จากการย้อมสีเส้นตอกจากสีธรรมชาติ (ภาพที่ 3.4)

ภาพที่ 3.3 กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อยกระดับอาชีพและ
เศรษฐกิจในพื้นที่ ณ วันที่ 13 กรกฎาคม 2564 ตำบลจิม
นำมาสู่การเสนอต้นแบบโอเดียผลิตภัณฑ์

ภาพที่ 3.4 ผลผลิตจากการย้อมสีเส้นตอกและขึ้นรูปผลิตภัณฑ์กระเป๋และ
หมวกสาน

ภาพที่ 3.4 การทดลองย้อมสีเส้นตอกและขึ้นรูปผลิตภัณฑ์กระเป๋าสาน

การดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ได้ให้มีการจัดการองค์การภายในของ
กลุ่มวิสาหกิจเพื่อเกิดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ

1. ฝ่ายจักตอก

ทำหน้าที่เตรียมเส้นตอก เหลาไม้ไผ่เป็นเส้นก่อนนำไปสานไป

2. ฝ่ายสานดอกหรือไปตอก

ทำหน้าที่นำดอกที่ถูกเตรียมไว้มาไปสานเป็นเส้นๆไว้ เพื่อนำไปประกอบเป็นผลิตภัณฑ์ในขั้นตอนต่อไป

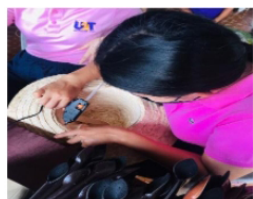
3. ฝ่ายจักรเย็บ

ทำหน้าที่ขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ทั้งหมดกสานและการเป้าสาน ต้องอาศัยทักษะฝีมือเป็นพิเศษ

4. ฝ่ายตกแต่ง

ทำหน้าที่นำผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นรูปเสร็จแล้วมาเคลือบน้ำยาแล้วนำไปตากแห้งประมาณ 1-2 ชั่วโมง หลังจากนั้นนำวัสดุอุปกรณ์มาตกแต่งให้มีความสวยงาม

2) กิจกรรมอบรมพัฒนาทักษะอาชีพครั้งที่ 2

ด้วยการส่งเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพจักสานเย็บหมวกป่าแดง และประชาสัมพันธ์สินค้ากลุ่มจักสานเย็บหมวกป่าแดง ตำบลจิม ภายใต โครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบลสร้างรากแก้วให้ประเทศ พื้นที่ตำบลจิม โดย กิจกรรมอบรมส่งเสริมการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับกลุ่มอาชีพจักสานเย็บหมวกป่าแดง มีการให้ความรู้ ความเข้าใจในการจัดการในกลุ่มอาชีพ การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของกลุ่มอาชีพจักสาน

3.1.2 การสร้างและพัฒนา Creative Economy

ปัจจุบันงานด้านหัตถกรรมของไทยหรือภูมิปัญญาหมู่บ้านค่อย ๆ เลือนหายไป เพราะการเปลี่ยนแปลงในด้านเทคโนโลยี และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมสมัยใหม่ การดำรงชีวิตของคนในปัจจุบันจึงมีความต้องการด้านหัตถกรรมหรือสินค้าแรงงานฝีมือน้อยลง เนื่องจากกระบวนการผลิตที่มีความจำกัดในด้านระยะเวลาในการผลิต และขาดการพัฒนาตามยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้สร้างงานด้านหัตถกรรมไม่สามารถประกอบเป็นอาชีพเพื่อหาเลี้ยงตน และคนในครอบครัวได้ จึงทำให้งานหัตถกรรมจากแรงงานฝีมือหรือภูมิปัญญาชาวบ้านค่อย ๆ เลือนหายไป งานหัตถกรรมไทยยังเป็นผลงานที่ถูกผลิตขึ้นเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างมีคุณค่า อีกทั้งยังช่วยรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เนื่องจากผลงานถูกผลิตขึ้นจากวัสดุธรรมชาติ สถานการณ์โรคระบาดที่เกิดขึ้นในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อคนทั่วโลกทั้งในด้านเศรษฐกิจ เกิดการเลิกจ้างงาน ทำให้คนจำนวนมากเกิดการว่างงาน ขาดรายได้จนเดือดร้อนทั่ว ๆ ไป เกิดปัญหาหนี้สิน ทั้งนี้ผู้รับจ้างจึงจัดทำโครงการพัฒนาทักษะอาชีพโดยเลือกกลุ่มวิสาหกิจจักสานในชุมชน

เพื่อให้ชุมชนเกิดรายได้ เกิดอาชีพเสริม หรืออาจเกิดการสร้างอาชีพใหม่ในชุมชน

ในการดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบลสร้างรากแก้วให้ประเทศ ตำบล 1 มหาวิทยาลัย ตำบลจิม ภายใต้งิจกรรมอบรมพัฒนาทักษะอาชีพครั้งที่ 1 และ 2 ประกอบกับความสำคัญของวิสาหกิจชุมชนในตำบลจิม ที่มีชุมชนเป็นเจ้าของการสร้างและการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาผลักดันสู่การพัฒนาสินค้าเดิมที่เป็นภูมิปัญญาหรือเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นให้ทันสมัย การสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ จากกระบวนการผลิตภายในชุมชน มาจัดการสร้างสรรค์เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีการพึ่งพาอาศัยกัน และเป็นกิจกรรมของชุมชนที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ไม่ซับซ้อน ทำให้ชุมชนเกิดรายได้ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศเข้มแข็งขึ้น วิสาหกิจชุมชน มีความสำคัญในการสร้างรากฐานของประเทศ กล่าวคือหากชุมชนในประเทศเข้มแข็ง ก็จะทำให้ประเทศ มีความมั่นคงตามไปด้วยครอบครัว และชุมชน สามารถสร้างความเข้มแข็ง แก่ชุมชนได้

โดยลักษณะของวิสาหกิจจักสานเย็บหมวกป่าแดง มีลักษณะสำคัญ กล่าวคือ

- 1) ชุมชนเป็นเจ้าของ โดยอาจมีคนนอกมีส่วนร่วมด้วยจากการถือหุ้นเพื่อการมีส่วนร่วม ร่วมมือ และให้ความช่วยเหลือ แต่ไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ
- 2) ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน อาจนำวัตถุดิบมาจากภายนอกบ้างแต่เน้นการใช้ทรัพยากร ในท้องถิ่นให้มากที่สุด
- 3) ริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชน เพื่อการพัฒนาศักยภาพของชุมชนด้วยความรู้ภูมิปัญญา ซึ่งหากมี

กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ก็
จะเริ่ม สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ได้ด้วยตนเอง

- 4) มีการประยุกต์ใช้ฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ทันสมัยผสมผสาน
กับความรู้ภูมิปัญญาสากล
- 5) มีการดำเนินการแบบบูรณาการเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ
อย่างเป็นระบบ แต่เป็นกิจกรรม ประสานผนึกกำลัง และ
เกื้อกูลกัน
- 6) มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจหลักกล่าวคือ วิสาหกิจชุมชน
จะต้องมีการเรียนรู้ การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ
- 7) มีการพึ่งพาตนเองเป็นเป้าหมายกล่าวคือ วิสาหกิจชุมชนมี
เป้าหมายหลักที่สำคัญที่สุด คือให้ชุมชนสามารถพึ่งพา
ตนเองได้และปัจจุบันงานหัตถกรรมของไทยตามหมู่บ้าน
หรือชุมชนต่าง

ภาพที่ 3.6 กลุ่มจักสานเย็บหมวกป่าแดง มีการก่อตั้งมาแล้ว 17 ปี

การพัฒนา “Padang.Official” ภายใต้แนวคิด Creative Economy ของการดำเนินงานของวิสาหกิจจากฐานเย็บหมวกปาแดง ร่วมกับ U2T จิม ดังนี้

1) รายละเอียดสินค้าและบริการ

กระเป๋าแฟชั่นจากสานจากตอกกระเป๋าสานจากวัสดุธรรมชาติ แบบย่อยสลายง่ายแต่มีความทนต่อการใช้งานสินค้างานเป็นงานประณีต ออกแบบตามยุคสมัย มีน้ำหนักเบาและมีผ้าบุด้านใน และ หมวกสานจาก วัสดุธรรมชาติย่อยสลายง่าย สินค้าออกแบบตามยุคสมัยทนต่อการใช้งาน

2) ขั้นตอนการออกแบบ

การกำหนดรูปแบบกระเป๋าและหมวกจากฐานว่าต้องการผลิต ออกมาประเภทใดและรูปแบบใดโดยจะคำนึงและพิจารณาจากความต้องการ ของลูกค้าเป็นหลัก พิจารณาจากงบประมาณที่ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต และกระบวนการในการผลิตว่ากระเป๋าและหมวกเหล่านี้จะสามารถออกแบบ แล้วผลิตได้จริงไหมเป็นขั้นตอนการตีโจทย์และกำหนดแผนการดำเนินงาน

3) การกำหนดแผนการดำเนินงาน

ประกอบด้วย

- I. การศึกษาข้อมูลศึกษาข้อมูลความนิยมตามยุคสมัย ศึกษาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต สื่อโซเชียลมีเดีย (Social Media) ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระเป๋าและหมวกสาน ไม่ว่าจะเป็นสิ่งพิมพ์ภายในประเทศ หรือสิ่งพิมพ์จาก ต่างประเทศ เพื่อให้ได้แนวคิดที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น
- II. การร่างแบบ เป็นการสกัดแบบคร่าวๆตามแนวความคิด โดยแสดงรายละเอียดเบื้องต้นในแบบด้วย เช่น วัตถุดิบ

ขนาด ซึ่งการสเก็ตแบบจะใช้ดินสอลากเส้นให้เป็นรูปร่าง
ที่ต้องการลงในกระดาษ

- III. การวาดแบบ นำแบบที่ร่างไว้มาวาดใหม่ให้มีความ
สมบูรณ์โดยการแสดงเป็นภาพที่เห็นได้หลายมุม คือ
มุมมองด้านหน้า มุมมองด้านข้าง มุมมองจากด้านบน
เป็นการวาดภาพให้เหมือนแบบที่ต้องการซึ่งแบบที่วาด
นั้นจะต้องมีการกำหนดขนาด วัตถุที่ใช้และลงสีโดยที่
สินค้าทุกตัวจะมีโลโก้สินค้าปกลงไปด้วย

ในการพัฒนาสินค้าดังกล่าว นำมาสู่การฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น “จิม”
ในหัตถกรรมเครื่องจักสาน อันได้แก่ เครื่องมือการแปรรูปวัตถุดิบจาก
ธรรมชาติ มาเป็นวัสดุสำหรับทำเครื่องจักสาน ประกอบด้วย “มิด” ที่ใช้กัน
ทั่วไปเป็นมิดเหล็กกล้า เนื้อแกร่ง มี 2 ชนิด คือ

- เหล็กหมวดปลายแหลม เป็นเหล็กปลายกลมแหลมมีด้ามทำ
ด้วยไม้ใช้สำหรับไซหรือกะ มักทำด้วยเหล็กก้านร่มหรือซี่ลวดรถจักรยาน
ฝนปลายให้แหลม ใช้ไซหรือกะเครื่องจักสานเพื่อร้อยหวายผูกโครงสร้างผูก
ขอบหรือเจาะหูกะบุง ตะกร้า เป็นต้น

- เหล็กหมวดปลายหอกเป็นเหล็กแหลมปลายแบนอย่างปลาย
หอกใช้เจาะหรือไซไม้ให้เป็นรูมุกใช้เจาะรูเครื่องจักสานเมื่อต้องการผูกหวาย
เสริมโครงสร้างให้แข็งแรง

ภาพที่ 3.7 มีดจกตอก

ภาพ 3.8 คีมไม้

“คีมไม้” เป็นเครื่องมือจำเป็นในการทำเครื่องจักสาน รูปร่างคล้ายคีมทั่วไปแต่มีขนาดใหญ่และทำด้วยไม้เนื้อแข็ง เช่น ไม้ชิงชัน ไม้มะค่า แก่นไม้มะขาม คีมจะใช้หนีบปากภาชนะจักสานเพื่อเข้าขอบ เช่น ใช้หนีบ

ขอบกระพุ้งตะกร้ากระจาด ขณะเข้าขอบปากเพื่อผูกหวายที่ขอบให้แน่น คีมจะช่วยให้ช่างจักสานเข้าขอบภาชนะจักสานได้สะดวกโดยไม่ต้องใช้ผู้ช่วย

นอกจากเครื่องมือสำคัญในการทำเครื่องจักสานดังกล่าวแล้วการทำเครื่องจักสานยังอาจจะมีเครื่องมืออย่างอื่นอีก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัสดุที่นำมาทำเครื่องจักสาน เช่น การเลาหวายที่จักเป็นเส้นแล้วให้เรียบเสมอกัน ช่างจักสานจะใช้ฝ่ากระป๋องหรือสังกะสีมาเจาะรูให้มีขนาดต่างกันจากรูใหญ่ไปเล็กแล้วสอดเส้นหวายเข้าไปในรูแล้วชักผ่านออกไป ความคมของสังกะสีจะครูดให้ผิวเส้นหวายเรียบและมีขนาดเสมอกัน เรียกว่า "ชักเลียด" การชักเลียดนั้นจะต้องชักรูใหญ่ไปหารูเล็กการทำเครื่องจักสานย่านลิเภาที่ใช้เครื่องมือชนิดเดียวกันนี้แต่เรียกว่า "ชักแป้น" นอกจากเครื่องมือเหล่านี้แล้วช่างจักสานบางท้องถิ่นอาจจะมีเครื่องมือพิเศษเฉพาะตัวแตกต่างกันไปอีกได้ ในปัจจุบันมีผู้ประดิษฐ์เครื่องจักและเลาตอกด้วยมอเตอร์ไฟฟ้าขึ้นใช้ช่วยให้จักและเลาตอกได้รวดเร็วขึ้น แต่กระนั้นก็ตาม ตอกที่จักและเลาด้วยมือจะเรียบและประณีตกว่า เมื่อได้ตอกแล้วจึงนำตอกไป "สาน" เป็นเครื่องจักสานให้มีรูปทรงและลวดลายตามความต้องการการจักหรือการทำไม้ไผ่เป็นตอกแล้วสานเป็นภาชนะเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ เป็นขั้นตอนสำคัญคนไทยจึงเรียกหัตถกรรมที่สร้างขึ้นด้วยวิธีการนี้ว่า "เครื่องจักสาน" การทำเครื่องจักสานของไทยก็ทำขึ้นตามกระบวนการดังกล่าว เริ่มจากการ"จัก" คือการเอามีดผ่าไม้ไผ่หวาย หรือวัสดุอื่นๆ ให้แตกแยกออกจากกันเป็นเส้นบางๆ แล้ว"สาน" เป็นเครื่องจักสานประเภทต่างๆ ให้มีรูปทรงสอดคล้องกับการใช้สอยและขนบนิยมของท้องถิ่น การใช้เส้นตอกหรือวัสดุที่มีลักษณะเป็นเส้นอื่นๆ มาขัดกัน เริ่มจากการสานอย่างง่าย ด้วย"ยก" ขึ้นเส้นหนึ่งแล้ว"ข่ม" ลงเส้นหนึ่งสลับกันไปเรียกว่าลายขัด หรือลายหนึ่งจนถึงการสอดและขัดแปลกออกไปเป็นลายที่ยากขึ้น เช่น ลายสองลายสามจนถึงลายที่มีลักษณะพิเศษ

ออกไปอย่างลายเฉลว หรือลายตาแข่งลายดอกพิกุลและลายอื่นๆ ที่ช่วยให้เครื่องจักสานมีความสวยงามควบคู่กับประโยชน์ใช้สอย

3.1.3 การนำองค์ความรู้หรือความเชี่ยวชาญไปช่วยบริการชุมชน

การดำเนินโครงการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการด้วยข้อมูลองค์รวมระดับตำบล” ภายใต้ โครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบลสร้างรากแก้วให้ประเทศ จึงได้มีการส่งเสริมให้ประชาชน มีความรู้ ความเข้าใจ และเข้าถึงสวัสดิการทางสังคม เพื่อให้เกิดความมั่นคงและเกิดคุณภาพชีวิตที่ดีจากการมีรายได้ที่มั่นคง

ทั้งนี้ได้มีการดำเนินกิจกรรมการนำองค์ความรู้ไปช่วยบริการชุมชน ฯ จากดำเนินงานและการดำเนินกิจกรรมดังนี้

1) การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจด้านสวัสดิการสังคมแก่แรงงานนอกระบบ

โดยมีกิจกรรมเกิดขึ้นดังนี้ (ภาพที่ 3.7)

- การทดสอบวัดความรู้ก่อนเริ่มกิจกรรมเกี่ยวกับ “สวัสดิการสังคมและการจัดการการเงินเพื่อสร้างเงินออมสำหรับจัดสวัสดิการสังคม”
- การบรรยายเพื่อให้เกิดความเข้าใจในสวัสดิการทางสังคมระบบการจัดบริการสังคม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคมและพัฒนาสังคม รวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้ในระดับมาตรฐาน โดยบริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชนให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ซึ่งครอบคลุมสวัสดิการสังคม ดังนี้

- 1) สังคมสงเคราะห์ ได้แก่ เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด เบี้ยผู้สูงอายุ
 - 2) หลักประกันทางสังคม ได้แก่ กองทุนการออมแห่งชาติ(กอช) ประกันสังคม
 - 3) บริการทางสังคม ได้แก่ โครงการอุดหนุนนมโรงเรียน การฉีดวัคซีนป้องกัน covid-19
 - 4) สิทธิประโยชน์การคุ้มครองของสวัสดิการสังคมมี 7 ด้าน ได้แก่ ด้านเจ็บป่วย, ด้านคลอดบุตร, ด้านสงเคราะห์บุตร, ด้านทุพพลภาพ, ด้านว่างงาน/ส่งเสริมอาชีพ และ ด้านชราภาพ
- การบรรยายเรื่องการวางแผนทางการเงิน และการเริ่มต้นการจัดสวัสดิการในกลุ่ม
 - การเล่นเกมบันไดสวัสดิการสังคมเพื่อสร้างการตระหนักรู้สวัสดิการสังคมแต่ละช่วงชีวิต เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ งบประมาณส่วนบุคคล การบริหารเงินเพื่อจัดสวัสดิการสังคม
 - การอบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่อง “การสร้างสรรค์สวัสดิการชุมชน” โดยให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการเสนอสวัสดิการที่เหมาะสมกับกลุ่มของตน เพื่อสร้างสวัสดิการสำหรับสมาชิกของกลุ่ม
 - การทดลองการใช้งานแอปพลิเคชันมีสิทธิ โดยการนำแอปพลิเคชัน มีสิทธิ มาให้ผู้เข้าร่วมแต่ละพื้นที่ทดสอบการใช้งาน

- การแบบทดสอบหลังกิจกรรม ซึ่งพบว่าผู้เข้าร่วมมีคะแนนความเข้าใจที่เพิ่มมากขึ้น

ภาพที่ 3.7 การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจด้าน
สวัสดิการสังคมแก่กลุ่มวิสาหกิจ

2) การจัดทำข้อมูลผ่านแผนที่เดิน และ Google my map

กิจกรรมเชิงรุกลงพื้นที่สำรวจข้อมูลด้านสวัสดิการสังคมของชาวบ้านชุมชนตำบลจิมทั้งหมด 19 หมู่บ้าน จำนวน 33,716 ครัวเรือน เพื่อจัดทำข้อมูล Google my map ผ่านการกรอกข้อมูล Google form ด้านสวัสดิการสังคมและจัดทำแผนที่เดินดินด้านสวัสดิการสังคม นอกจากนี้ยังเป็นการทดสอบความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการเข้าถึงสวัสดิการสังคมของคนในชุมชนว่าเข้าถึงได้มากน้อยเพียงใดเพื่อเป็นข้อมูลในภายภาคหน้าแก่ชุมชนรวมถึงหน่วยงานราชการที่ดูแลชุมชนนั้น ๆ มีรายละเอียดดังนี้

- การสำรวจข้อมูลสวัสดิการด้วย Google my map ด้านสวัสดิการสังคม โดยเริ่มลงพื้นที่เก็บแบบสำรวจตั้งแต่เดือนมิถุนายน – ธันวาคม (ภาพที่ 3.8)

ภาพที่ 3.8 การเก็บข้อมูล Google my map เพื่อได้ข้อมูลสวัสดิการของ
ตำบลจิม

- การสำรวจข้อมูลสวัสดิการด้วยแผนที่เดินดินด้านสวัสดิการสังคม โดยหลังจากเก็บข้อมูลสวัสดิการสังคมในแต่ละครัวเรือนด้วย Google my map จะมีการแยกประเภท

สวัสดิการ และนำข้อมูลดังกล่าวจัดทำแผนที่เดินดิน และแผนที่ออนไลน์ จำนวนทั้งสิ้น 19 หมู่บ้าน (ภาพที่ 3.9)

ภาพที่ 3.9 ขั้นตอนการทำการสำรวจข้อมูลสวัสดิการด้วยแผนที่เดินดินด้านสวัสดิการสังคม

3.1.4 การส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม/การเพิ่มรายได้หมุนเวียนให้แก่ชุมชน (Circular Economy)

จากการส่งเสริมการพัฒนาสัมมาชีพและการสร้างอาชีพใหม่ในชุมชน ผ่านผลิตภัณฑ์ “Padang.Official” ทำให้การใช้ภูมิปัญญาและ

ทรัพยากรธรรมชาติ หรือพืชในท้องถิ่น คือ ไม้รวก หรือ “ไผ่ฮวก” (ภาษาเหนือ) ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (ภาพที่ 3.10) รวมถึงการเกิดสีของผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เกิดจากการผสมสีด้วยผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ เช่น ขมิ้น แก้วมังกร เป็นต้น

ภาพที่ 3.10 “ต้นไผ่ฮวก” พืชในท้องถิ่นตำบลจิม

3.2 ผลจากการดำเนินกิจกรรมหลัก

ผลจากการดำเนินกิจกรรมที่เกิดขึ้นในตำบลจิม มีผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินโครงการในครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 1) ผลิตภัณฑ์(สินค้า/บริการ) ที่ได้รับการยกระดับ 1 ขึ้น
- 2) ชุมชนเข้าใจและเข้าถึงสวัสดิการสังคมมากขึ้น
- 3) การถ่ายทอดบทเรียนและองค์ความรู้ จากการจัดทำหนังสือและนิทรรศการ
- 4) วิดีโอการนำเสนอผลการดำเนินงาน 1 คลิป
- 5) แผนที่ชุมชน

6) Google My Map ชุมชน

โดยภายใต้การดำเนินกิจกรรมทั้ง 9 กิจกรรม สอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์ดังนี้ กิจกรรมดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ความสอดคล้องของกิจกรรมและผลการดำเนินกิจกรรมหลัก

ลำดับ	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1.	การวางแผนร่วมกันระหว่างบัณฑิต นิสิต และประชาชนที่ได้รับการจ้างงานผ่านโครงการ	1-6
2.	การนำองค์ความรู้ไปช่วยบริการชุมชนฯ	2,5,6
3.	การติดตามและประเมินผลการพัฒนา แรงงานนอกระบบและผู้นำด้านสวัสดิการ สังคม ครั้งที่ 1	1-6
4.	การสรุปความก้าวหน้าและถอดบทเรียน ร่วมกันของบัณฑิต นิสิต และประชาชนที่ ได้รับการจ้างงานผ่านโครงการ	3
5.	การพัฒนาอาชีพใหม่ฯ	1
6.	การติดตามและประเมินผลการพัฒนา แรงงานนอกระบบและผู้นำด้านสวัสดิการ สังคม ครั้งที่ 2	1-6

ลำดับ	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
7.	การจัดทำสื่อเพื่อการเรียนรู้ด้านสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการเฉพาะพื้นที่	3-5
8.	การถ่ายทอดบทเรียนและความรู้จากการดำเนินโครงการ	3
9.	การติดตามและประเมินผลการพัฒนาแรงงานนอกระบบและผู้นำด้านสวัสดิการสังคม ครั้งที่ 3	1-6

โดยการดำเนินโครงการฯ การสามารถดำเนินการเสร็จสิ้น ครบทุกกิจกรรม และเกิดผลตามผลที่คาดว่าจะได้รับ โดยสามารถแบ่งเป็น ประเด็นดังต่อไปนี้

3.2.1 ผลการดำเนินกิจกรรมหลักด้านการพัฒนาอาชีพ

ในการดำเนินงานด้านการพัฒนาอาชีพ ได้เกิดการยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ ในกลุ่มอาชีพจักสานเย็บหมวกป่าแดง ตำบลจิม เช่น กระเป๋าสาน และเกิดการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เดิมของกลุ่มอาชีพจักสานเย็บหมวกป่าแดง ผ่านการเรียนรู้และรับการฝึกทักษะใหม่ เช่น การขึ้นรูปกระเป๋าสาน ผ่านการกิจกรรมการพัฒนาอาชีพใหม่ฯ โดย การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มและการจัดทำผลิตภัณฑ์กระเป๋าสานซึ่งยังไม่เคยมีมาก่อนในกลุ่มอาชีพ

ซึ่งการเกิดผลิตภัณฑ์ “Padang.Official” สร้างคุณค่าแก่วัตถุดิบบ้านจากการนำวัสดุที่มีในพื้นที่มาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า

เช่น ไม้ไผ่นำมาเป็นวัสดุหลักในการจัดทำซึ่งหาได้ง่ายในท้องถิ่น ชม้น ใบเตย ดอกอัญชัน ที่ให้สีสันแก่ตัวผลิตภัณฑ์ และยังเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาชาวบ้านให้แก่คนรุ่น

โดยนับจากการเกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ กลุ่มเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น จากการประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่มอาชีพจักสานเย็บหมวกป่าแดงในพื้นที่ ให้การวางจำหน่ายสินค้าผ่านสื่อช่องทางออนไลน์ (ภาพที่ 3.11)

ภาพที่ 3.11 การวางจำหน่ายสินค้าผ่านสื่อช่องทางออนไลน์ Facebook
Page: Padang.Official

การพัฒนาอาชีพใหม่ ของกลุ่มวิสาหกิจที่เคยเป็นเพียงอาชีพเสริมสู่การพัฒนาสัมมาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่เพิ่มมากขึ้นได้ เกิดการสร้างรายได้ กับกลุ่มจักสานเย็บหมวกป่าแดงโดยจากการคำนวณต้นทุนตามแบบดังนี้

รูปแบบที่ 1 กระเป๋ากันฝน (ทรงเตี้ย) ราคาจำหน่าย 269 บาท

มีต้นทุนการผลิต

- ดอก 2 มัด (20วา) 20 บาท
- สายหนัง 1 คู่ 35 บาท
- ซิปใน 30 บาท
- กระดุมคล้องกระเป๋า 5 บาท
- หมดดอกสายกระเป๋า 1 บาท

รวมต้นทุนการผลิต 91 บาท (เพิ่มริบบิ้นเส้นละ 15 บาท)

รูปแบบที่ 2 กระเป๋ากันมน (ทรงเตี้ย)
ราคาจำหน่าย ธรรมดา ราคา 299 บาท

ต้นทุนในการผลิต

- ดอก 2 มัด (20 วา) 20 บาท
- สายหนัง 1 คู่ 35 บาท
- ซักใน 30 บาท
- ซิป 10 บาท
- หมุดดอกสายกระเป๋ 1 บาท

รวมต้นทุนการผลิต 96

(เพิ่มลูกไม้เล็ก 40 เพิ่มลูกไม้ใหญ่ 50)

รูปแบบที่ 3 กระเป๋าทรงเหลี่ยม (เล็ก)

ราคาจำหน่าย 369 บาท

ต้นทุนในการผลิต

- ตอก 1 มัด (10 วา) 10 บาท
- มุมกระเป๋ (2 คู่) 20 บาท
- เชือกเย็บมุมกระเป๋ 1 บาท
- ซัปใน + ซิป + เย็บ 80 บาท
- สายบัวสั้น 1 คู่ 28 บาท

ต้นทุนการผลิต 140 บาท

(เพิ่มริบบิ้น 15 บาท)

รูปแบบที่ 4 กระเป๋าทรงเหลี่ยม (เล็กลูกไม้)

ราคาจำหน่าย 399 บาท

ต้นทุนในการผลิต

- ดอก 1 มัด (10 วา) 10 บาท
- มุมกระเป๋ 2 คู่ 20 บาท
- เชือกเย็บมุมกระเป๋ 1 บาท
- ซิปไน+ซิป+เย็บ 80 บาท
- สายบัวสั้น 1 คู่ 28 บาท

รวมต้นทุนการผลิต 170 บาท

(เพิ่มริบบิ้น 15 บาท)

รูปแบบที่ 5 กระเป๋าทรงโค้ง ราคา 399 บาท

ต้นทุน

- ดอก 3 มัด (30 วา) 30 บาท
- มุมกระเป๋ 2 คู่ 20 บาท
- ซิป+ซั๊บ+เย็บ 80 บาท
- สายบัวยาว 1 คู่ 35 บาท
- หมุดตอกสายกระเป๋ 1 บาท

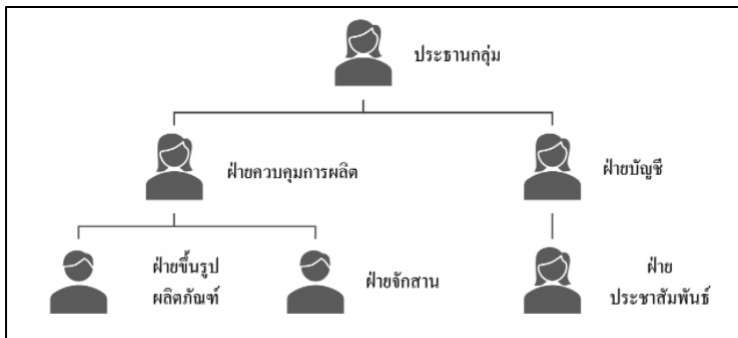
รวมต้นทุนการผลิต 166 บาท

(เพิ่มริบบิ้น 15 บาท เพิ่มลูกไม้เล็ก 40 เพิ่มลูกไม้ใหญ่ 50)

จากการส่งเสริมพัฒนาอาชีพใหม่โดยการเก็บข้อมูลเรื่องราวได้ของกลุ่มวิสาหกิจ พบว่าในปี 2564 กลุ่มวิสาหกิจมีรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์หมวดสวน (สินค้าแบบเก่า) จำนวน 359 ใบ มีรายได้รวม 6,310 บาท โดยมีต้นทุนในการผลิต 3,590 บาท กำไร 2,720 บาท กำไรคิดเป็น 43.10% ของรายได้ทั้งหมด แต่หลังจากการมีกิจกรรมการพัฒนาสัมมาชีพตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พร้อมการวางแผน การขับเคลื่อนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการพัฒนาช่องทางการจำหน่ายที่หลากหลายของการดำเนินโครงการฯ กลุ่มจักสานเย็บหมวกป่าแดง สามารถจำหน่ายกระเป๋า จำนวนทั้งสิ้นจำนวน 51 ใบ มีรายได้ทั้งหมดคิดเป็น 13,118 บาท โดยได้กำไร 54.68% คิดเป็น 7,173 บาท (ข้อมูล ณ ธันวาคม 2564)

จากข้อมูลดังกล่าวเห็นว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่สามารถกล่าวได้ว่า โครงการ“โครงการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการด้วยข้อมูลองค์กรระดับตำบล” ภายใต้โครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบลสร้างรากแก้วให้ประเทศ สามารถสร้างรายได้เพิ่มมากขึ้นให้กับกลุ่มจักสานเย็บหมวกป่าแดง

การดำเนินโครงการครั้งนี้ นำไปสู่การจัดโครงสร้างการทำงานภายในกลุ่มอาชีพ เช่น การกำหนดประธาน เลขานุการ เภรียญิก ทำให้เกิดการแบ่งบทบาทหน้าที่การทำงานภายในกลุ่มให้มีความชัดเจน และการแบ่งเวลาในการจัดทำผลิตภัณฑ์ให้ทันตามความต้องการลูกค้า เช่น หากสมาชิกกลุ่มอาชีพมีเวลาว่างจากการทำการเกษตรให้รวมกลุ่มกันจัดทำกระเป๋า ขึ้นรูปกระเป๋าไว้ก่อนเพราะหากมีลูกค้าสั่งสินค้าจะได้มีสินค้าทำส่งลูกค้าได้ทันหรือส่งต่อกระเป๋าที่ขึ้นรูปเสร็จแล้วให้แก่สมาชิกท่านอื่นที่มีหน้าที่ด้านการตกแต่งผลิตภัณฑ์ (ตามภาพที่ 3.5)

ภาพที่ 3.5 โครงสร้างการดำเนินงานของกลุ่มจักสานเย็บหมวกป่าแดง

โครงสร้างการทำงานภายในกลุ่มอาชีพ แต่ละฝ่ายมีหน้าที่ต่าง ๆ ดังนี้

- I. ประธานกลุ่ม ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลการบริหารงานทั้งหมดขององค์กร วางแผนกลยุทธ์การดำเนินงานต่าง ๆ ตลอดจนการออกแบบควบคุมการผลิตภัณฑ์ และช่วยจำหน่ายรวมถึงรับผิดชอบในการเลือกและส่งวัตถุดิบในการผลิตสินค้าเพื่อแสดงเป็นตัวอย่างและสำหรับจำหน่าย
- II. ฝ่ายบัญชี ทำหน้าที่ดูแลด้านการเงินทั้งหมดทั้งรายรับ รายจ่าย รวมถึงงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ และจัดทำรายงานบัญชีของกลุ่ม

- III. ฝ่ายประชาสัมพันธ์ทำหน้าที่ ดูแลเรื่องการประชาสัมพันธ์ การตลาด ช่องทางการจัดจำหน่ายของสินค้า
- IV. ฝ่ายควบคุมการผลิต ทำหน้าที่ดูแลควบคุมขั้นตอนการผลิตทั้งหมด ตั้งแต่การออกแบบ การเลือกวัตถุดิบ หรือวัสดุต่างๆ การขึ้นโครงสร้างตัวสินค้า และการจักสานสินค้า
- V. ฝ่ายขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ ทำหน้าที่รับงานต่อจากการออกแบบ จัดทำการขึ้นรูปตัวผลิตภัณฑ์
- VI. ฝ่ายจักสาน ทำหน้าที่ต่อจากฝ่ายขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ ทำการจักสานตัวผลิตภัณฑ์ตามแบบ

3.2.2 ผลดำเนินการนำองค์ความรู้ไปพัฒนาชุมชน

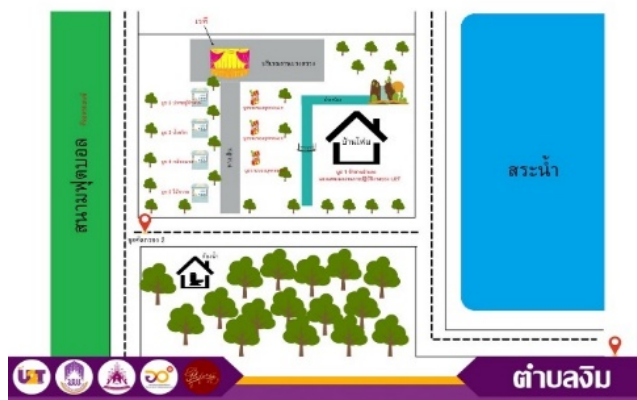
ภาพที่ 3.12 แผนภาพสวัสดิการชุมชนตำบลจิม
“วิสาหกิจกลุ่มจักรสานเย็บหมวกป่าแดง”

จากการดำเนินการนำองค์ความรู้ไปพัฒนาชุมชน โดยมีผลคาดว่าจะได้รับ คือ ชุมชนเข้าใจและเข้าถึงสวัสดิการสังคมมากขึ้น การถ่ายทอดบทเรียนและองค์ความรู้ จากการจัดทำหนังสือ และนิทรรศการ แผนที่ชุมชน และ Google My Map ชุมชน พบว่า

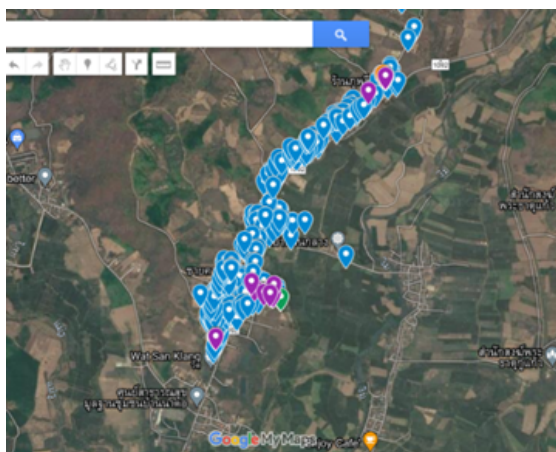
1) ชุมชนเข้าใจถึงสวัสดิการ โดยมีการออกแบบสวัสดิการ หลังจากการอบรมฯ จากการมองภาพเดียวกันว่า สวัสดิการชุมชนเป็นการ สร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงของคนในชุมชน ซึ่งหมายรวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่จะทำให้คนในชุมชนดีขึ้น อาจอยู่ในรูปสิ่งของ เงินทอง น้ำใจ การช่วยเหลือเกื้อกูล เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย สวัสดิการ สังคมไม่ใช่การพึ่งพิง เพราะทุกชีวิตมีคุณค่าในตัวเอง เราอาจตกอยู่ในความ ยากลำบากในบางครั้งคนอื่นก็เช่นกัน สวัสดิการสังคมจึงเป็นเรื่องของการอยู่ ร่วมกันและดูแลกันในสังคมผ่านการเกื้อกูลกันในรูปแบบต่าง ๆ

การออกแบบสวัสดิการในกลุ่มอาชีพจักสานเย็บหมวกปาแดง รูปแบบสวัสดิการสังคม : ด้านเจ็บป่วย คือ การสร้างการสร้างสวัสดิการการ รักษาพยาบาล ค่าอนรักษารักษาโรงพยาบาล ค่าเสียเวลา ค่าเดินทาง การ ผลักดันให้ภาครัฐช่วยสนับสนุนรถรับ -ส่ง ไปโรงพยาบาล ของคนในชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้สมาชิกสามารถขอรับบริการฟรีไม่เกิน 2 ครั้ง/เดือน โดยถ้า มากกว่า ต้องจ่ายครั้งละ 30 บาท และประชาชนทั่วไป ค่าบริการครั้งละ 30 บาท (ตามภาพที่ 3.12) รวมทั้งการอำนวยความสะดวกในการจัดหาอุปกรณ์ ป้องกันโรคระบาด Covid-19 เช่นแมส เจลแอลกอฮอล์ ชุดตรวจโควิด

2) การเกิดแผนที่ในการทำงานเรื่องสวัสดิการและจากระบบ Google my map และ แผนที่เดินดินครบทั้ง 19 หมู่บ้าน

ภาพที่ 3.13 ภาพตัวอย่างของแผนที่เดินดินเรื่องสวัสดิการของตำบลจิม

ภาพที่ 3.14 : Google map สวัสดิการชุมชนตำบลจิม

3.3 เครือข่ายร่วมขับเคลื่อนงานเพื่อความยั่งยืนในชุมชน

ในการดำเนินโครงการฯ จนเกิดผลของการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมของ U2T ตำบลจิมั่น นั้น เกิดจากการมีเครือข่ายในการดำเนินงานร่วมกัน โดยพบว่าเครือข่ายที่สำคัญในการดำเนินงาน ประกอบด้วย

3.3.1 เทศบาล

เทศบาลตำบลจิมั่น เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะ ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร ตามมาตรา 50 (6) ประกอบกับมาตรา 51 (5) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 13 พ.ศ.2552 และมาตรา 16 (6) การส่งเสริมการฝึกและประกอบอาชีพ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และการเข้ารับการศึกษาฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ.2557

คณะผู้บริหารเทศบาลตำบลจิมั่น มีนโยบายในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มอาชีพ เพื่อสร้างอาชีพหลักและอาชีพเสริมในชุมชน โดยให้การสนับสนุนงบประมาณจากโครงการพัฒนากลุ่มอาชีพตามแนวพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดฝึกอบรมอาชีพ และพัฒนาทักษะฝีมือให้มีความรู้ความชำนาญเพิ่มขึ้น ตลอดจนพัฒนาสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนให้เป็นที่ต้องการของตลาด ส่งผลให้ประชาชนมีอาชีพมีรายได้ที่มั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564
งบประมาณด้านบริการชุมชนและสังคมแผนงานสังคมสงเคราะห์ งาน
สวัสดิการสังคมและงานสังคมสงเคราะห์ หมวดค่าใช้สอย ประเภทรายจ่าย
เกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดอื่น ๆ
โครงการพัฒนากลุ่มอาชีพตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน
50,000 บาท โดยในปี พ.ศ.2564 เทศบาลตำบลจึงจัดทำโครงการร่วมกับ
ทีม U2T เป็นโครงการเสริมจำนวน 2 ครั้ง ได้แก่

ครั้งที่ 1 โครงการพัฒนากลุ่มอาชีพตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ทีมU2T ตำบลจิม กลุ่มอาชีพจักสาน
และผู้ที่มีสนใจ จำนวน 30 คน โดยการทำเนิงานมีดังนี้

- 1) เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และทักษะใหม่ ๆ มาประยุกต์
ในการการจักสาน
- 2) เพื่อส่งเสริมให้ความรู้อาชีพจักสาน(เย็บหมวก) สร้างรายได้
เพิ่ม และการมีเงินออม
- 3) เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ และมีคุณภาพ
ชีวิตที่ดีขึ้น

เพื่อส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชนนำไปมาประดิษฐ์เป็นสิ่งของ
เครื่องใช้ต่าง ๆ ด้วยความคิดสร้างสรรค์ รวมไปถึงการเย็บหมวกไม้ไผ่ เป็น
การสร้างรายได้ทางหนึ่งให้แก่ประชาชนในพื้นที่ กองสวัสดิการสังคม
เทศบาลตำบลจิม จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพจักสานให้แก่ประชาชน
ในพื้นที่ที่มีความสนใจ และเกิดกลุ่มอาชีพใหม่ในชุมชน สร้างรายได้ การมี
เงินออม แบ่งเบาภาระครอบครัว ชุมชนเข้มแข็ง และพึ่งพาตนเองได้

ครั้งที่ 2 โครงการพัฒนากลุ่มอาชีพตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเป็นการขยายกลุ่มเป้าหมายในการจักสาน โดยมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้สนใจในการจักสานเข้ามารับการฝึกอบรมในครั้งนี้ ซึ่งมีการให้ความรู้ และสอนทักษะให้กับผู้เข้าร่วมอบรมเพื่อเป็นแกนนำในการขยายองค์ความรู้สืบต่อไป โดยมีการฝึกอบรมการจักสานไม้ไผ่ และการขึ้นโครงผลิตภัณฑ์การจักเย็บ เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ในการจักสานและเพิ่มจำนวนกลุ่มเป้าหมายในกลุ่มอาชีพให้แก่ผู้ที่ว่างงานและไม่มีรายได้เสริม และเพิ่มกำลังในการผลิตสินค้าให้ทันต่อความต้องการของลูกค้า

จากการดำเนินประเด็นเรื่องดังกล่าวทำให้ เทศบาลตำบลจิมได้ให้การสนับสนุนในการจัดโครงการเสริมเพื่อต่อยอดโครงการของ U2T ตำบลจิม เช่น โครงการพัฒนากลุ่มอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประจำปี 2564 เป็นต้น รวมทั้งมอบหมายให้กองสวัสดิการและสังคม เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับคณะทำงาน ในการให้ข้อมูล สถานที่ และงบประมาณ ในการจัดโครงการต่าง ๆ เพื่อสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3.2 การศึกษานอกระบบ (กศน.) ตำบลจิม

การศึกษานอกระบบตำบลจิม ได้มาทำการต่อยอดโครงการของ U2T ตำบลจิม โดยได้จัดทำแผนการเรียนรู้หลักสูตรการทำกระเป่าสานจากไม้ไผ่ ซึ่งแผนการเรียนรู้นี้มีจำนวน 35 ชั่วโมง ในการเรียนรู้หลักสูตรการทำกระเป่าสานจากไม้ไผ่ ณ หอประชุมบ้านป่าแดง หมู่ที่ 3 ตำบลจิม อำเภอปง จังหวัดพะเยา

นอกจากนี้ยังมีหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง รูปแบบชั้นเรียนวิชาชีพ ชื่อหลักสูตรการทำกระเป๋าสานจากไม้ไผ่ โดยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปง จังหวัดพะเยา เป็นการจัดการศึกษาอาชีพ ในปัจจุบันมีความสำคัญมากเพราะเป็นจะการพัฒนาประชากรในประเทศให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการประกอบอาชีพของแต่ละบุคคล หรือกลุ่มบุคคล เป็นการแก้ปัญหาการว่างงานและส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจชุมชนตามศักยภาพของพื้นที่ ตามลักษณะภูมิอากาศ ภูมิประเทศและทำเลที่ตั้งของแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่ และศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ของแต่ละพื้นที่ใน 4 กลุ่มอาชีพใหม่ คือ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เศรษฐกิจสร้างสรรค์จัดการและบริการให้สามารถแข่งขันได้ “รู้เขา รู้เราเพื่อเท่าทันแข่งขันได้ใน ตลาดทุกระดับได้”

ดังนั้นทาง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปง เห็นว่าเป็นการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการศึกษาของสำนักงาน กศน. จึงเป็นบทบาทของสถานศึกษาดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและการมีงานทำเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ในครัวเรือนให้สอดคล้องตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและศักยภาพของพื้นที่ จึงจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ หลักสูตร การทำกระเป๋าสานจากไม้ไผ่ จำนวน 35 ชั่วโมง ขึ้นไป

หลักสูตรการทำ “การทำกระเป๋าสานจากไม้ไผ่ ” เป็นหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริง และสร้างผลิตภัณฑ์ที่สามารถจำหน่าย

ได้ และมีการเรียนรู้ประสบการณ์ตรงโดยการฝึกการขาย การสำรวจ ความต้องการของตลาด การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มลูกค้าต่าง ๆ ผู้จบ หลักสูตรนี้สามารถนำความรู้ไปสร้างอาชีพสร้างรายได้แก่ตนเองและครอบครัวได้

3.3.3 ประชาชนชาวบ้าน

นายผัด โยธา ผู้เชี่ยวชาญด้านการจักสานไม้ไผ่ เป็นผู้ให้คำแนะนำให้ความรู้วิธีการจักสาน วิธีการดูแลและถนอมเส้นตอก และมีนางศาล บุญชุม ประธานกลุ่มจักสานเย็บหมวกป่าแดงเป็นผู้ประสานงานในกลุ่มจักสาน และคอยให้ความร่วมมือในการติดตามการดำเนินงานต่าง ๆ (ภาพที่ 13.4-13.5)

ภาพที่ 3.14 นางศาล บุญชุม ประธานกลุ่มจักสานเย็บหมวกป่าแดง

ภาพที่ 13.5 นายผัด โยธา ผู้เชี่ยวชาญด้านการจักสานไม้ไผ่

3.3.4 เครือข่ายอื่นๆ เพิ่มเติม

โดยมีแผนการขยายเครือข่ายเพิ่มเติมไปยังส่วนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาคเอกชน โรงเรียน หรือชุมชนอื่นๆ เช่น โรงเรียนจะเป็นการเพิ่มการเรียนรู้ในวิชาชุมนุมซึ่งเป็นชุมนุมจักรสาน ซึ่งจะได้รับความรู้จากกลุ่มวิสาหกิจจักสานเย็บหมวกป่าแดงเป็นผู้สอนในการทำจักสาน หรือชุมชนก็จะเป็นส่วนในการขยายกลุ่มในการทำการจักสานหรือเป็นทางด้านวัสดุในการทำการจักสาน และในส่วนของภาคเอกชนก็จะเป็นในเชิงทางด้านการส่งเสริมตัวผลิตภัณฑ์ของจักสาน

บทที่ 4

สรุปผลลัพธ์การพัฒนาเชิงพื้นที่

4.1 สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่เป็นอยู่เดิม

4.1.1 ด้านการพัฒนาสัมมาชีพในชุมชน

“กลุ่มจักสานเย็บหมวกป่าแดง” ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2550 จากโครงการส่งเสริมอาชีพของเทศบาลตำบลจิม โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากเทศบาลตำบลจิม ด้านวัสดุอุปกรณ์จักเย็บหมวกสาน

ชุมชนได้เกิดการรวมกลุ่มคนที่มีทักษะด้านการจักเย็บ และการจักสานมาทำงานร่วมกันและเกิดเป็นวิสาหกิจชุมชนป่าแดงขึ้นมา ซึ่งตลอดระยะเวลาในการก่อตั้ง ทางกลุ่มจักสานบ้านป่าแดงถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีจุดแข็งในด้านการพัฒนาสัมมาชีพในชุมชนเทศบาลตำบลจิมเป็นอย่างมาก เพราะตั้งอยู่ในพื้นที่ชุมชนที่มีความอุดมสมบูรณ์และประชาชนในพื้นที่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงทำให้มีการสืบสานภูมิปัญญานี้มาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 14 ปี

อย่างไรก็ตาม ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมากลุ่มจักสานเย็บหมวกป่าแดง ยังคงผลิตแต่หมวกสานรูปแบบเดิม ที่ได้รับการฝึกอบรมทักษะอาชีพจากผู้เชี่ยวชาญด้านการจักเย็บหมวกสาน โดยจำหน่ายในราคาเพียง 15 - 30 บาท/ใบ โดยยังไม่ได้มีการฝึกทักษะใหม่ ๆ ในการพัฒนาต่อยอดอาชีพหรือผลิตภัณฑ์ รวมทั้งช่องทางการขายที่หลากหลาย โดยทั้งนี้อาจเกิดจากการที่สมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการต่าง ๆ

เช่น การประชาสัมพันธ์ การใช้เทคโนโลยี หรือ การพัฒนาสินค้าที่ตรงตามความต้องการของวัยอื่น ๆ รวมทั้งกำลังการผลิตที่ไม่มากนักเนื่องจากอาชีพดังกล่าวเป็นอาชีพเสริมยามว่างจากการภาคเกษตร จึงทำให้ไม่สามารถรับผลิตจำนวนมากได้ รวมทั้งในการพัฒนาต่าง ๆ ต้องอาศัยคนที่มีทักษะชำนาญในการขึ้นรูปกระเป๋า หรือ แบบใหม่ ๆ

4.1.2 ด้านการยกระดับคุณภาพชีวิต (ด้านสวัสดิการ)

ก่อนการดำเนินโครงการ ประชาชนในพื้นที่ที่จะเป็นสมาชิกของนโยบายสวัสดิการสังคมจากการรับรู้ข่าวสารจากผู้นำชุมชนในแต่ละชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เป็นต้น และรับรู้จากหน่วยงานราชการที่ดูแลชุมชนนั้น ๆ อยู่ นโยบายส่วนใหญ่ที่ประชาชนในพื้นที่เป็นสมาชิกอยู่ เช่น กลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้าน กองทุนฌาปนกิจของหมู่บ้าน นโยบายสวัสดิการจากธนาคารกส. เปียผู้สูงอายุ เป็นต้น นอกจากนี้ภายในกลุ่มจักสานบ้านป่าแดงยังมีสวัสดิการในการกู้ยืมและการรักษาให้กับสมาชิกภายในกลุ่ม โดยการกู้ยืมนั้นจะมีอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 บาท และค่ารักษาพยาบาลนั้นผู้ที่เป็สมาชิกจะต้องนอนโรงพยาบาลสามารถเบิกได้ ครั้งละ 100 บาท ไม่เกิน 5 ครั้งต่อปี

ประชาชนในพื้นที่ไม่มีสวัสดิการอื่น ๆ ของภาครัฐที่พึงรู้และพึงมี นอกจากข้อมูลที่ผู้นำชุมชนได้แจ้ง เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร อีกทั้งยังไม่เข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์จึงทำให้ไม่ได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสวัสดิการใหม่ ๆ อีกทั้งผู้นำชุมชนนั้น ส่วนใหญ่ก็รับแต่นโยบายจากภาครัฐแต่ไม่ได้เข้าใจในส่วนของสวัสดิการอื่น ๆ นอกเหนือจาก

ที่รับมาให้แจ้งประชาชนในพื้นที่เลย ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนไม่ได้เข้าถึง
สวัสดิการอื่น ๆ ที่มีประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว

4.2 กระบวนการที่ใช้ในการสร้างการเปลี่ยนแปลงในชุมชน

การเข้าใจพื้นที่ การวิเคราะห์ข้อมูล จากการสำรวจต่าง ๆ เช่น การ
วิเคราะห์จุดแข็ง - อ่อน ของพื้นที่ในการพัฒนาอาชีพ ภายใต้โครงการผู้
ดำเนินโครงการได้มีการพยายามวิเคราะห์จุดแข็ง - จุดอ่อนในการดำเนินงาน
เพื่อพัฒนาอาชีพและการดำเนินงานต่าง ๆ โดยนอกจากจุดอ่อนของการผลิต
แบบดั้งเดิม ดังที่นำเสนอไว้ในตอนต้นแล้ว ยังพบว่าจุดแข็งของการพัฒนา
ผลิตภัณฑ์ Padang.Official ประกอบด้วย

- 1) แหล่งวัตถุดิบที่มีคุณภาพในท้องถิ่นได้เพียงพอ เนื่องจากใน
พื้นที่ชุมชนตำบลจิมเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ มีป่าไผ่เป็นจำนวน
มาก ซึ่งต้นไผ่นั้น สามารถที่จะพบเห็นได้โดยทั่วไปในพื้นที่
ตำบลจิม จึงทำให้กลุ่มจักสานบ้านป่าแดงมีวัตถุดิบที่เพียงพอ
ต่อการผลิตสินค้าตามที่ถูกความต้องการ ซึ่งวัตถุดิบที่ทางกลุ่มใช้
ในการทำการจักสานนั้น คือ ดอกไม้ไผ่
- 2) สินค้ามีความเป็นเอกลักษณ์จากดอก ที่มาจากฝีมือของ
ชาวบ้าน โดยการจักสานนั้นถือได้ว่าเป็นงานหัตถกรรมที่ทำมา
จากฝีมือของชาวบ้านในชุมชน ซึ่งถือว่ามีความเป็นเอกลักษณ์
ในตัว เพราะตลอดระยะเวลาในการทำนั้นเกิดจากความ
ประณีตบรรจงของชาวบ้านในกลุ่ม ซึ่งสินค้าที่ทำออกจำหน่าย
ในแต่ละครั้งนั้น จะมีความสวยงามเพราะชาวบ้านได้นำภูมิ

ปัญญาชาวบ้านมาทำการย้อมสีดอกไม้นี้ให้มีสีสันที่สวยงาม จึงทำให้มีความเป็นเอกลักษณ์สะดุดตาของผู้ที่สนใจซื้อหรือผู้ชมเป็นอย่างมาก โดยการย้อมสีของดอกไม้เหล่านั้นได้ย้อมมาจากสีของธรรมชาติจากพืชในพื้นที่ เช่น อัญชัน ใบเตย และ ขมิ้น เป็นต้น

- 3) การคมนาคมสะดวกสบายไม่ไกลจากตัวเมืองด้วยระยะทางจากพื้นที่ตั้งของกลุ่มจักสานไปยังตัวเมืองของทางอำเภอนั้นไม่ไกลกันมาก ใช้ระยะเวลาในการเดินทางเพียงประมาณ 20 นาที จึงทำให้การเดินทางไปซื้อวัตถุดิบ อุปกรณ์ในการจัดทำ การผลิตเป็นไปด้วยความสะดวก อีกทั้งด้วยระยะทางที่ไม่ไกลกันนี้ จึงทำให้ทางกลุ่มจักสานสามารถนำสินค้าไปโปรโมทประชาสัมพันธ์ในตัวเมืองของอำเภอได้สะดวกมากขึ้นอีกด้วย
- 4) สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ได้ จากการผลิตสินค้าที่ทำมาจากวัสดุธรรมชาติที่สามารถออกแบบสิ่งใหม่ได้ตามความสามารถของผู้ผลิต จึงทำให้เห็นถึงการต่อยอดทักษะการจักสานให้สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าที่หลากหลายมากยิ่งขึ้นได้ โดยการที่เราสามารถพัฒนาสินค้าให้มีรูปแบบใหม่ ๆ ได้ รูปทรงดูทันสมัย

นอกจากนี้ การดำเนินงานอาศัยกระบวนการ การทำงานแบบเครือข่าย (Networking) ยังคงเป็นกระบวนการที่สำคัญของการทำงานการดำเนินงานภายใต้โครงการฯ โดยจากการสรุปผลการดำเนินงาน และการ

วิเคราะห์เครือข่าย โดยนอกจากกลุ่มวิสาหกิจแล้วยังประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กศน. ราษฎรชาวบ้าน และหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งสามารถสร้างการขับเคลื่อนด้วยนโยบายและหลักสูตรในพื้นที่ ซึ่งประเด็นดังกล่าวนำไปสู่ความยั่งยืนในการทำงานดังกล่าวต่อไปในอนาคต

การประเมินผลจากภาควิชาการ ก็เป็นกระบวนการทำงานที่สำคัญในการขับเคลื่อนโครงการ และการทำงานในพื้นที่ให้สำเร็จตามเป้าหมายและตัวชี้วัด ซึ่งการดำเนินโครงการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการด้วยข้อมูลองค์รวมระดับตำบล” ภายใต้โครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบลสร้างรากแก้วให้ประเทศ อันประกอบด้วย ภาควิชาการ ภาคบัณฑิต ภาคประชาชน ภาคนิสิต และหน่วยงานในพื้นที่ ร่วมการพัฒนาและยกระดับเศรษฐกิจในชุมชนของตำบล สามารถผลักดันการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นได้

4.3 สถานการณ์ใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

“ลูกค้าเพิ่มมากขึ้น”

จากเดิมกลุ่มจักสานบ้านป่าแดงได้มีการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งกลุ่มจักสานเย็บหมวกป่าแดงขึ้นมา ผลิตเพียงหมวกสานจากไม้ไผ่เพียงอย่างเดียว และขายสินค้าให้แก่คนในชุมชนตำบลจิมเท่านั้น ซึ่งยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก หลังจากการดำเนินโครงการหลังจากที่มีโครงการ กลุ่มจักสานเย็บหมวกป่าแดงสามารถผลิตกระเป๋าด้วยรูปแบบที่ทันสมัย มีการเพิ่มลวดลายปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เหมาะสมกับหมวกสาน ทำให้สินค้ามีความน่าสนใจ ส่งผลให้มีกลุ่มลูกค้าเพิ่มมากขึ้น โดยเริ่มจากกลุ่มคนในครอบครัว และกลุ่ม

ผู้นำชุมชน และขยายออกไปนอกชุมชน ดังที่นำเสนอในผลดำเนินการในบทที่ 3 ไปแล้วนั้น

“การสร้างสรรค์ นอกรอบ”

ความสนใจดังกล่าว ทำให้กลุ่มและสมาชิก ออกจากกรอบความคิด การสร้างสรรค์งานเดิม ๆ ให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น และส่งเสริมการนำภูมิปัญญาความรู้ด้านหัตถกรรมจักสานไม้ไผ่ของกลุ่มมาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ ออกแบบที่ทันสมัย รวมถึงการนำความรู้และภูมิปัญญาดั้งเดิมซึ่งเป็นทุนทาง วัฒนธรรมมาพัฒนาให้เหมาะสมกับสมัยปัจจุบัน เพื่อผลิตและจำหน่ายออกสู่ ท้องตลาดทั่วประเทศ โดยมีช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ่านสื่อ ออนไลน์ Facebook ซึ่งปัจจุบันผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจักสานกำลังได้รับความนิยม มียอดขายและกำไรเพิ่มมาก

“การสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ”

กลุ่มจักสานเย็บหมวกบ้านป่าแดงเป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น ทำให้ได้รับ โอกาสจากหน่วยงานภาครัฐเข้ามาสนับสนุน โดยกลุ่มจักสานบ้านป่าแดงมี โอกาส เช่น หน่วยงานเทศบาลตำบลจิม และกศน.ตำบลจิม การมีส่วนร่วมกัน ระหว่างกลุ่มเย็บผ้า กลุ่มจักสานและกลุ่มอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กลุ่มจักสานเพียงกลุ่ม เดียว

“การย้ายกลับถิ่นฐานเดิมของคนในชุมชน”

เนื่องจากผลกระทบของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีผู้ที่สนใจเข้ามาเป็นสมาชิก เนื่องจากการว่างงาน และอาจส่งผลต่อการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ให้มีแนวคิดใหม่

“ความสนใจในการยกระดับคุณภาพชีวิต ด้านสวัสดิการสังคม”

หลังจากกิจกรรมอบรมและสำรวจข้อมูลการเข้าถึงสวัสดิการของคนในชุมชนพบว่า บางพื้นที่ยังมีชาวบ้านที่ยังไม่เห็นถึงความสำคัญของการมีสวัสดิการทางสังคม และยังไม่รู้จักสวัสดิการด้านอื่น ๆ เช่น เงินอุดหนุน สงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อยและผู้ไร้ซึ่งการกักขังเงินทุนประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุ กองทุนการออมแห่งชาติ การสร้างสวัสดิการด้วยตนเองในชุมชน เป็นต้น โดยหลังจากที่ได้จัดกิจกรรมอบรมและสำรวจพื้นที่ ส่งผลให้ชาวบ้านในชุมชนเกิดความตระหนักของการมีสวัสดิการทางสังคม รู้และเข้าใจความหมายของสวัสดิการทางสังคมมากยิ่งขึ้น รวมถึงวิธีการติดต่อและขอรับการมีสวัสดิการทางสังคม เป็นต้น นอกจากนี้การเก็บหลักฐานข้อมูลแผนที่เดินดิน แผนที่ออนไลน์ เพื่อสร้างข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานราชการที่ดูแลชุมชนในกายภาพหน้าได้

4.4 ผลกระทบและความยั่งยืนของการเปลี่ยนแปลง

4.4.1 ผลกระทบตามเป้าหมายโครงการ

1) การจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นระบบ

จากการทำงานโครงการ U2T การทำงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาสัมมาชีพนั่น ได้เกิดการเห็นความสำคัญของการจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นระบบในพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มจักสานหมวกป่าแดงที่มีการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นนำมาสร้างเสริมให้มีมูลค่ามากยิ่งขึ้น ซึ่งสินค้านั้นก็ทำมาจากวัสดุธรรมชาติคือ ดอกไม้ไผ่ ในท้องถิ่น สามารถพบโดยทั่วไปในตำบลจิม โดยทุกคนรอบรู้เมื่อถึงฤดูการเก็บเกี่ยวเมื่อไปตัดต้นไม้มาแล้วนั้น ถ้าหากเหลือก็สามารถนำไปทำเป็นดอกไม้ไผ่ และทำการถักตอกลำมาขายต่อให้กลุ่มจักสานในมัดละ 10 บาท 1 มัดมี 10 วา วาละ 1 บาท จึงถือได้ว่าเป็นการจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นระบบและสามารถสร้างรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่นอีกด้วย

ประกอบกับการนำองค์ความรู้ต่าง ๆ ในการส่งเสริมสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของชุมชนบ้านป่าแดงให้มีมูลค่ามากยิ่งขึ้น โดยการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ สามารถนำมาสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีรูปทรงที่มีสีสันสวยงาม ผ่านการทดลองขึ้นรูปทรงสินค้าให้เป็นรูปทรงใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มเป้าหมายทางการตลาดให้ลูกค้ามีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

2) ความสามารถการวิเคราะห์รายรับและรายจ่าย

การจัดกิจกรรมให้ประชาชนชนในพื้นที่ ได้มีการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สร้างความเข้าใจและความสามารถคิดคำนวณค่าใช้จ่าย รายรับ รายจ่าย และการจัดทำบัญชี ถือเป็นกระบวนการทักษะที่สำคัญและเป็นพื้นฐาน ให้ประชาชนในพื้นที่มีความสามารถในการวิเคราะห์รายรับและรายจ่ายของตนเองได้ อีกทั้งได้ยกระดับให้น้องศักร์ความรู้ที่ได้จัดกิจกรรมนี้ ไปใช้วิเคราะห์รายรับและรายได้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของตนเองได้ ที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้เกิดความตระหนักในการทำบัญชีรายรับและรายได้

3) สัมมาชีพในพื้นที่

พัฒนาทักษะองค์ความรู้ด้านอาชีพของผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยมีการจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชน มีการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มอาชีพ เพื่อสร้างอาชีพหลักและอาชีพเสริมในชุมชน เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

4) การจัดการวิสาหกิจ

จากการทำงานภายใต้กิจกรรมที่เกิดขึ้นทั้งที่เป็นทางการ และไม่ เป็นทางการ ได้ก่อให้เกิดการจัดการจัดการวิสาหกิจ โดยทุกคนสามารถที่จะมีอาชีพ และสามารถเลี้ยงดูตัวเองได้ โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางที่ ทางคณะทำงานเห็น ถึงคุณประโยชน์ของการจัดการวิสาหกิจให้มีการเข้าถึงจากประชาชนที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงมีการจัดกิจกรรมฝึกอบรมทักษะอาชีพ ให้กับกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุ เป็นต้น ซึ่งภายหลังที่มีการจัดกิจกรรมทางผู้สูงอายุหรือกลุ่มเปราะบาง ก็ได้้นำทักษะนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

โดยเฉพาะทักษะในการย้อมสีดอกไม้ไฟหรือการจักสานดอกไม้ไฟ ทักษะเหล่านี้สามารถสร้างผลิตภัณฑ์และนำมาขายสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวได้ อีกทั้งยังถือว่าเป็นการใช้เวลาว่างเว้นจากการประกอบอาชีพหลักมาสร้างรายได้อีกด้วย

ภาพที่ 4.1 ภาพกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อยกระดับอาชีพและ
เศรษฐกิจในพื้นที่ ครั้งที่1

ณ ศูนย์ประชุมบ้านป่าแดง หมู่9 ต.จิม ปง จ.พะเยา ภาพจาก เพจ
Facebook U2T จิม โมเดล Community of innovation

5) การฝึกอบรมด้านสังคม

โดยสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อลดปัญหา
การขัดแย้งในองค์กรในเรื่องของการฝึกอบรมด้านสังคมนี้ ทางตำบลจิมก็ได้
จัดกิจกรรมสานความสัมพันธ์ สร้างความสามัคคีในการทำงาน สร้างความ

ร่วมมือร่วมใจและการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพื่อเป็นการต่อยอดและยกระดับสินค้าให้มีความหลากหลาย และตามยุคสมัยมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 4.2 กิจกรรมพัฒนาอาชีพ (การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อยกระดับอาชีพและเศรษฐกิจในพื้นที่)

ภาพจาก เพจ Facebook U2T จิม โมเดล Community of innovation

6) การจัดการโครงสร้างพื้นฐาน

ตลอดระยะเวลาที่ทางคณะทำงานโครงการฯ ในพื้นที่ตำบลจิมได้ปฏิบัติงานนั้น มีการสร้างการเรียนรู้ การให้ประชาชนเกิดการตระหนักและเข้าใจในเรื่องของสวัสดิการและการพัฒนาอาชีพของตนเอง ให้เกิดการสร้างรายได้ของครอบครัวที่มีหลายช่องทางมากขึ้น โดยที่ทุกคนไม่ว่าจะเป็นประชาชนโดยทั่วไปหรือกลุ่มเปราะบางก็ยังสามารถเข้าถึงสวัสดิการและการพัฒนาอาชีพของตนเองได้

7) การพัฒนาคุณภาพกลุ่มเปราะบาง

ภายใต้การทำงานแบบเครือข่ายร่วมกับทางเทศบาลตำบลจิม ได้นำไปสู่การส่งเสริมให้เข้าถึงสวัสดิการ และการขยายผลไปยังกลุ่มโรงเรียนสร้างสุข กลุ่มศูนย์สามวัย ที่ประกอบด้วยกลุ่มเยาวชน กลุ่มคนวัยกลางคน และกลุ่มเปราะบาง เป็นต้น

เกิดการต่อยอด การพัฒนาสัมมาชีพให้กลุ่มเปราะบางให้เข้าถึงอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว โดยเป็นการให้ความรู้ผ่านการอบรมและการให้คำปรึกษาไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจักสานจากดอกไม้ไผ่ การย้อมสีดอกไม้ออกจากพืชธรรมชาติ

8) ระบบสื่อสารชุมชน และสื่อดิจิทัล

การประชาสัมพันธ์ในการซื้อขายสินค้า ได้สร้างช่องทางการประชาสัมพันธ์และการซื้อขายผ่านช่องทางออนไลน์ คือการสร้างเพจ facebook ชื่อว่า Padang.official เพื่อนำมาเป็นสื่อในการให้ความรู้ข้อมูล

ข่าวสาร และยังช่วยในการผลักดันด้านการค้าขาย ในรูปแบบออนไลน์เพื่อสร้างรายได้หลากหลายช่องทาง แล้วยังเป็นการการประชาสัมพันธ์สินค้าและโฆษณาผลิตภัณฑ์ไปทั่ว

4.4.2 ความยั่งยืนของการเปลี่ยนแปลง

การดำเนินงานโครงการฯ ภายใต้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เกิดยกระดับผลิตภัณฑ์ร่วมกับกลุ่มจักสานหมวกป่าแดง ได้ทำให้เห็นถึงความพยายามและความมุ่งมั่นของกลุ่มจักสานป่าแดง การเริ่มสร้างสรรค์ผลงานการยกระดับผลิตภัณฑ์ จากการใช้วัสดุที่มีอยู่แล้วในชุมชนให้เกิดประโยชน์มากขึ้น รวมทั้งพยายามรักษาเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์และคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเพื่อนำมาเป็นจุดขาย

โดยทางกลุ่มฯ ยังให้ความสำคัญต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นอย่างมากทั้งรูปแบบ และสีสันทันสมัยอยู่เสมอ สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ทุกระดับสู่การสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เพื่อเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์

พร้อมการช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักจากชุมชนเล็ก ๆ สู่ระดับตำบลและระดับอำเภอและส่งผลให้หน่วยงานรัฐเช่น กศน.ตำบลจิม ได้เข้ามาสนับสนุนและต่อยอดโครงการจัดทำเป็นกระเป๋าผ้า นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาจากกลุ่ม U2Tตำบลจิม กำลังได้รับการพิจารณาจดทะเบียนขึ้นเป็นสินค้า OTOP ระดับตำบลต่อไป

บทที่ 5

สรุปผลการดำเนินโครงการ

5.1 สรุปเปรียบเทียบผลกับแผนการดำเนินงาน

โครงการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการด้วยข้อมูลองค์กรมระดับตำบล ภายใต้โครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบลสร้างรากแก้วให้ประเทศ บทเรียนและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ในการดำเนินงาน ร่วมกันระหว่างคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาคประชาชน บัณฑิต นิสิต และหน่วยงานในพื้นที่ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID -19 ทำให้มีการปรับแผนการดำเนินงานเพื่อสอดคล้องกับสถานการณ์ดังนี้

กิจกรรม	แผนงาน	การดำเนินการ
1. การวางแผนร่วมกันระหว่างบัณฑิต นิสิต และประชาชนที่ได้รับการจ้างงานผ่านโครงการ	เม.ย 2564	เม.ย 2564
2. การนำองค์ความรู้ไปช่วยบริการชุมชนฯ (การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจด้านสวัสดิการสังคมแก่แรงงานนอกระบบ)	พ.ค.-ก.ค. 2564	ก.ค.-ส.ค. 2564
3. การติดตามและประเมินผลการพัฒนาแรงงานนอกระบบและผู้นำด้านสวัสดิการสังคม ครั้งที่ 1	พ.ค. 2564	พ.ค. 2564

กิจกรรม	แผนงาน	การ ดำเนินการ
4. การสรุปความก้าวหน้าและถอดบทเรียน ร่วมกันของบัณฑิต นิสิต และประชาชนที่ ได้รับการจ้างงานผ่านโครงการ	ก.ค. 2564	ต.ค.-พ.ย. 2564
5. การพัฒนาอาชีพใหม่ๆ (การอบรมเชิง ปฏิบัติการเพื่อยกระดับอาชีพและเศรษฐกิจ ในพื้นที่)	มิ.ย.-ส.ค. 2564	มิ.ย.-ส.ค. 2564
6. การติดตามและประเมินผลการพัฒนา แรงงานนอกระบบและผู้นำด้านสวัสดิการ สังคม ครั้งที่ 2	ก.ย. 2564	ต.ค.-พ.ย. 2564
7. การจัดทำสื่อเพื่อการเรียนรู้ด้านสวัสดิการ สังคมแบบบูรณาการเฉพาะพื้นที่	ส.ค.-ต.ค. 2564	พ.ย.-ธ.ค. 2564
8. การถ่ายทอดบทเรียนและความรู้จากการ ดำเนินโครงการ	ส.ค.-ธ.ค. 2564	ต.ค.-ธ.ค. 2564
9. การติดตามและประเมินผลการพัฒนา แรงงานนอกระบบและผู้นำด้านสวัสดิการ สังคม ครั้งที่ 3	พ.ย. 2564	ธ.ค. 2564

อย่างไรก็ตามจากความร่วมมือของคณะทำงาน ทำให้สามารถบรรลุผลการดำเนินการดังที่รายได้ในบทที่ 4 โดยสามารถสรุปผลรายการกิจกรรมได้ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การวางแผนร่วมกันระหว่างบัณฑิต นิสิต และประชาชนที่ได้รับการจ้างงานผ่านโครงการ (ปฐมนิเทศวันที่ 3-4 เมษายน 2564)

การวางแผนเข้าร่วมโครงการระหว่างบัณฑิต นิสิต และประชาชน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและสร้างความคุ้นเคย สร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน และเปิดโอกาสให้นำเสนอความคิดในการที่พัฒนาอาชีพให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เป็นการวางทิศทางเป้าหมายการดำเนินโครงการ การส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการด้วยข้อมูลองค์รวมระดับตำบล “โครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบล สร้างรากแก้วให้ประเทศ” โดยเกิดการวิเคราะห์การจัดทำเครื่องมือการทำงานที่ Google My Maps การทำแผนที่ชุมชน และเป้าหมายทิศทางการดำเนินงาน ออกแบบกิจกรรมและออกแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อพัฒนาคุณภาพกลุ่มเปราะบางในชุมชน และการฝึกอบรมทักษะอาชีพของคนในชุมชน

กิจกรรมที่ 2 การนำองค์ความรู้ไปช่วยบริการชุมชนฯ (การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจด้านสวัสดิการสังคมแก่แรงงานนอกระบบ)

เกิดการพัฒนากลุ่มแรงงานนอกระบบในชุมชนรวมทั้งกลุ่มเปราะบางในชุมชนบางจำนวน รวมไปถึงกลุ่มวิสาหกิจชุมชนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของกิจกรรมที่ 5 การพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ในตำบล ซึ่งในเนื้อหาของกิจกรรมการอบรมเน้นการให้ความรู้ด้านสวัสดิการ

สังคมและการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านสวัสดิการสังคม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถออกแบบสวัสดิการด้วยตนเองและเข้าถึงสวัสดิการสังคมได้มากยิ่งขึ้น มีเนื้อหาในการวิเคราะห์ทั้งส่วนบุคคลส่งผลให้เกิดการวิเคราะห์รายรับ-รายจ่ายส่วนบุคคล และเกิดการจัดการวิสาหกิจชุมชนเนื่องจากให้กลุ่มวิสาหกิจได้ออกแบบสวัสดิการกลุ่มขึ้นเพื่อเอื้ออำนวยสิทธิประโยชน์ของสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจมีความเข้มแข็งและยั่งยืนยิ่งขึ้นรวมถึงมีการใช้สื่อดิจิทัลในการนำเสนอข้อมูลการเข้าถึงและการตรวจสอบสิทธิประโยชน์ของตัวผู้อบรมผ่านแอปพลิเคชันมีสิทธิ์ ซึ่งเป็นแอปที่จัดทำขึ้นเพื่อตรวจสอบสิทธิประโยชน์ของคนในชุมชนรวมถึงสามารถติดต่อขอรับข้อมูลนโยบายสวัสดิการ เป็นต้น

กิจกรรมที่ 3 การติดตามและประเมินผลการพัฒนาแรงงานนอกระบบและผู้นำด้านสวัสดิการสังคม ครั้งที่ 1

การติดตามและประเมินผลการพัฒนาแรงงานนอกระบบและผู้นำด้านสวัสดิการสังคมได้ หลังจากที่มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจด้านสวัสดิการสังคมแก่แรงงานนอกระบบในกิจกรรมที่ 2 ซึ่งจะเห็นได้ที่กลุ่มแรงงานนอกระบบในชุมชน รวมทั้งกลุ่มเปราะบางในชุมชนบ้างจำนวน รวมไปถึงกลุ่มรัฐวิสาหกิจและมีความรู้ความเข้าใจด้านสวัสดิการทางสังคมมากยิ่งขึ้น โดยหลังจากที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมด้านสวัสดิการสามารถที่จะออกแบบสวัสดิการด้วยตนเองได้สามารถวิเคราะห์และระบุ รายรับ-รายจ่าย ส่วนบุคคลเกิดการจัดการวิสาหกิจชุมชนอำนวยความสะดวกประโยชน์ให้กับสมาชิกในกลุ่ม ทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งและยั่งยืนและสามารถที่จะดำเนินการต่อไปได้ในชุมชน

กิจกรรมที่ 4 การสรุปความก้าวหน้าและถอดบทเรียนร่วมกัน ของบัณฑิต นิสิต และประชาชนที่ได้รับการจ้างงานผ่านโครงการ

การใช้สื่อดิจิทัลติดต่อการดำเนินงานนั้นทำให้เกิดการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วขึ้นลดระยะเวลาในการเดินทางไปในชุมชนพื้นที่ห่างไกลเกิดความสะดวกและรวดเร็วที่จะแบ่งหน้าที่การจัดกิจกรรมหรือการดำเนินงานต่างๆ ภายในพื้นที่ การใช้สื่อดิจิทัลในการนำเสนองาน และรายงานความก้าวหน้าของการทำงานในทีม ได้พูดคุยเป้าหมายการทำงาน ยังได้รับคำแนะนำการทำงานต่างๆ จากอาจารย์ผ่านทางสื่อดิจิทัล เพื่อนำไปพัฒนาต่อยอดการพัฒนาชุมชน ทำให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

เกิดการทำงานร่วมกันของบัณฑิต นิสิต และประชาชน โดยใช้ระบบสื่อสารชุมชน – สื่อดิจิทัล ในการทำงาน สื่อสารเพื่อให้เข้าถึงรายละเอียดของงานต่างๆ เช่น

- การสื่อสารทางวาจาในการนัดหมายประชุมวางแผนงาน
- การใช้โทรศัพท์มือถือในการติดต่อดำเนินงาน
- การใช้วีดีโอในการโปรโมทสินค้า และข่าวสารต่างๆ ลงสื่อดิจิทัล
- การใช้จดหมายแจ้ง ให้ผู้ใหญ่บ้านประกาศเสียงตามสาย เพื่อให้ชาวบ้านในชุมได้รับทราบแบบทั่วถึง ของการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล Google my maps. ด้านสวัสดิการสังคม , ข้อมูล Community big data. (CBD) และข้อมูล Covid survey.
- การใช้สื่อดิจิทัลในการกรอกข้อมูลต่างๆ ของชาวบ้าน และสืบค้นข้อมูลการทำงาน

- การใช้คำพูดอธิบายถึงสวัสดิการสังคมให้กับชาวบ้าน พร้อม
กับใช้สื่อดิจิทัลนำรูปภาพมาประกอบ เพื่อให้ชาวบ้านเข้าใจได้
ง่ายขึ้น
- สื่อดิจิทัล ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ให้กับสินค้าอย่าง
กว้างขวาง

กิจกรรมที่ 5 การพัฒนาอาชีพใหม่ฯ (การอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อยกระดับอาชีพและเศรษฐกิจในพื้นที่)

เกิดการพัฒนากลุ่มเปราะบางด้านผู้สูงอายุ เยาวชน และคนพิการ
จึงมีการร่วมมือกับองค์กรในการจัดการวิสาหกิจชุมชน ในการฝึกอบรมทักษะ
อาชีพ เพื่อยกระดับอาชีพและเศรษฐกิจ โดยจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ท้องถิ่น
พัฒนาต่อยอดให้เกิดมูลค่า จากเดิมเป็นการผลิตเพื่อใช้ในครัวเรือน และ
สามารถวิเคราะห์ รายรับ-รายจ่ายส่วนบุคคล อีกทั้งได้นำความรู้ด้านการ
พัฒนาอาชีพด้วยเทคโนโลยี ระบบสื่อสารชุมชนและสื่อดิจิทัล มาประยุกต์ใช้
ในระบบงานเพื่อช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการทำงานให้ดีขึ้น เพิ่ม
ประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต โซเชียลมีเดีย
เพื่อเป็นสื่อช่วยในการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์

กิจกรรมที่ 6 การติดตามและประเมินผลการพัฒนาแรงงานนอก ระบบและผู้นำด้านสวัสดิการสังคม ครั้งที่ 2

การจัดนิทรรศการการติดตามและประเมินผลการพัฒนาแรงงาน
นอกระบบและผู้นำด้านสวัสดิการสังคม ครั้งที่ 2 สามารถพัฒนากลุ่ม
เปราะบางด้านผู้สูงอายุ เยาวชน คนพิการ และการสร้างสัมมาอาชีพเต็มพื้นที่
รวมถึงการสร้างวิสาหกิจที่เข้มแข็ง จึงมีการร่วมมือกับองค์กรในการจัดการ
วิสาหกิจชุมชน ในการจัดนิทรรศการพัฒนาแรงงาน เพิ่มทักษะอาชีพ และสร้าง

สัมมาอาชีพภายในตำบล เพื่อยกระดับอาชีพและเศรษฐกิจ โดยจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ท้องถิ่น พัฒนาต่อยอดให้เกิดมูลค่า จากเดิมเป็นการผลิตเพื่อใช้ในครัวเรือน และสามารถวิเคราะห์ รายรับ-รายจ่ายส่วนบุคคล อีกทั้งได้นำความรู้ด้านการพัฒนาอาชีพด้วยเทคโนโลยี ระบบสื่อสารชุมชนและสื่อดิจิทัล มาประยุกต์ใช้ในระบบงานเพื่อช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการทำงานให้ดีขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต โซเชียลมีเดีย เพื่อเป็นสื่อช่วยในการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์

กิจกรรมที่ 7 การจัดทำสื่อเพื่อการเรียนรู้ด้านสวัสดิการสังคม แบบบูรณาการเฉพาะพื้นที่

การจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมผู้เชี่ยวชาญให้เป็นวิทยากร และจัดทำสื่อการเรียนรู้ประกอบการถ่ายทอดของศูนย์เรียนรู้ เจตนารมณ์มุ่งเน้นให้ “ชุมชนท้องถิ่นมีระบบเศรษฐกิจและทุนชุมชนที่มั่นคง สามารถพึ่งตนเอง และจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน ตั้งอยู่บนฐานคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สื่อการเรียนรู้ประกอบด้วย สื่อวีดีโอกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผลิตภัณฑ์ และแผนที่สวัสดิการของชุมชนแต่ละหมู่บ้าน เป้าหมายประกอบด้วย

- 1) ด้านอาชีพและรายได้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหมวกสานป่าแดง
- 2) ด้านจุดเด่นในชุมชน เช่น ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจักรสาน กระเป๋าสาน หมวกสาน และอาหารในท้องถิ่น
- 3) ด้านสวัสดิการในครัวเรือน โดยมีการสำรวจสวัสดิการชุมชน และเพื่อต่อยอดในกิจกรรมQ3 และเป็นการยกระดับครอบครัว ระดับกลุ่มชุมชน และระดับตำบล เพื่อเพิ่มรายได้

ให้กับกลุ่มเปราะบาง ประชาชนอยู่ดี กินดี และชุมชนมีเศรษฐกิจมีเข้มแข็ง

กิจกรรมที่ 8 การถ่ายทอดบทเรียนและความรู้จากการดำเนินโครงการ

การระดมความคิดถอดบทเรียนการทำงานของแต่ละตำบล แบ่งเป็น 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มนำเสนอการถอดบทเรียนในการทำงานของแต่ละพื้นที่และวิธีการแก้ไขการทำงาน โดยร่วมกันออกแบบผลการดำเนินการ

- 1) กิจกรรมการอบรม 4 skills ทำให้เกิดทักษะในการทำงานของโครงการ U2T และเกิดประโยชน์ต่อการมีความรู้เรื่องการเงิน การลงทุน พัฒนาความคิด การสื่อสารภาษาอังกฤษ
- 2) การอบรมสัมมนา ทำให้สร้างอาชีพแก่กลุ่มเปาะบาง ลดการว่างงานในชุมชนและทำให้ชาวบ้านเกิดรายได้เพิ่มขึ้น
- 3) การอบรมสวัสดิการ ชุมชนได้ความรู้เกี่ยวกับการเข้าถึงสวัสดิการและเข้าถึงสวัสดิการนอกระบบได้อย่างชัดเจน

กิจกรรมที่ 9 การติดตามและประเมินผลการพัฒนาแรงงานนอกระบบและผู้นำด้านสวัสดิการสังคม ครั้งที่ 3

การดำเนินงานเพื่อให้เพื่อประเมินและติดตามการพัฒนาแรงงานนอกระบบในพื้นที่ผู้นำด้านสวัสดิการ และสรุปการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด โดยสามารถประเมินผลการดำเนินงานได้ดังนี้

5.1.1 เป้าหมายและตัวชี้วัดระดับตำบล

จากการดำเนินกิจกรรมตลอดระยะที่ผ่านมา พบว่าผลการดำเนินงานภาพรวมของตำบลจึงมีตาม 16 ตัวชี้วัดมีดังนี้

ตารางที่ 5.2 ผลการดำเนินงานภาพรวมตำบล 16 ตัวชี้วัด

ข้อ ที่	เป้าหมาย 16 ประการ	✓ เป็น ตาม เป้าหมาย*	สภาพปัญหา
1.	องค์กรชุมชน ตำบล มี สมรรถนะในการจัดการ สูง	✗	ยังไม่ปรากฏข้อมูลนี้ใน กิจกรรม
2.	การจัดสรรทรัพยากร อย่างเป็นระบบ	✓	ตำบลจึงมีการนำ ทรัพยากรในท้องถิ่นมา พัฒนาและต่อยอดให้เกิด มูลค่าได้อย่างชัดเจน
3.	ความสามารถวิเคราะห์ รายรับ - รายจ่าย	✓	ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถ วางแผนรายรับ-รายจ่าย ได้ด้วยตนเอง
4.	สัมมนาชี้แจงพื้นที่	✓	ตำบลจึงมีการพัฒนา ทักษะองค์ความรู้ด้าน อาชีพของผู้เข้าร่วม กิจกรรม
5.	เกษตรทฤษฎีใหม่	✗	ยังไม่ปรากฏข้อมูลนี้ใน กิจกรรม

ข้อ ที่	เป้าหมาย 16 ประการ	✓ เป็น ตาม เป้าหมาย*	สภาพปัญหา
6.	สรุบน้ำประจําครอบครัว	✗	ยังไม่ปรากฏข้อมูลนี้ใน กิจกรรม
7.	การจัดการวิสาหกิจ	✓	การฝึกอบรมทักษะอาชีพ ของกลุ่มเปราะบาง
8.	การฝึกอบรมด้านสังคม	✓	สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อ ลดปัญหาการขัดแย้งใน องค์กร
9.	การจัดการโครงสร้าง พื้นฐาน	✓	เทศบาลตำบลจิมและ องค์การบริหารส่วน ตำบลจิม อำนวยความ สะดวกในด้านสวัสดิการ ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม
10.	ตำบลปลอดภัย	✗	ยังไม่ปรากฏข้อมูลนี้ใน กิจกรรม
11.	พัฒนาคุณภาพกลุ่ม เปราะบาง	✓	สามารถพัฒนาอาชีพกลุ่ม เปราะบาง ให้มีความรู้ สามารถสร้างรายได้
12.	ระบบสุขภาพตำบล	✗	ยังไม่ปรากฏข้อมูลนี้ใน กิจกรรม

ข้อ ที่	เป้าหมาย 16 ประการ	✓ เป็น ตาม เป้าหมาย*	สภาพปัญหา
13.	ศูนย์เรียนรู้ตำบล	✗	ยังไม่ปรากฏข้อมูลนี้ใน กิจกรรม
14.	ระบบความยุติธรรม ชุมชน	✗	ยังไม่ปรากฏข้อมูลนี้ใน กิจกรรม
15.	ระบบสื่อสารชุมชน + สื่อดิจิทัล	✓	ตำบลลิม สามารถพัฒนา อาชีพด้วยเทคโนโลยี ระบบสื่อสารมวลชน และ สื่อดิจิทัล
16.	ตำบลทำความดี	✗	ยังไม่ปรากฏข้อมูลนี้ใน กิจกรรม
เป็นไปตามเป้าหมาย		8	

ตารางที่ 1.3 ตารางตัวชี้วัดระดับตำบล

ลำดับ	เป้าหมายศักยภาพตำบล
1	โจทย์การพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนภายใต้ 16 เป้าหมาย
2	โครงการพัฒนาตำบลและงานที่ชัดเจน
3	ผู้ปฏิบัติการหลักและผู้ขับเคลื่อนปฏิบัติการในพื้นที่
4	เทคโนโลยีและเครื่องมือที่ได้ผลดี
5	นวัตกรรมการแก้ปัญหา(เชิงระบบ เชิงกระบวนการ เชิงเทคนิค)

ลำดับ	เป้าหมายศักยภาพตำบล
6	การมีส่วนร่วมของกลุ่มประชากร
7	ผลการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของกลุ่มประชากรเป้าหมาย
8	เรื่องเด่น
9	คนเด่น
10	ข้อมูล(การสำรวจเฝ้าระวัง COVID)
11	การก่อสร้างตัวเป็นธุรกิจเพื่อสังคม
12	รูปแบบการแก้ปัญหาคความยากจนในระดับตำบล
13	รูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล
14	แหล่งเรียนรู้ของชุมชนที่มาจากเรื่องเด่น
15	โจทย์การพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนภายใต้ 16 เป้าหมาย
16	โครงการพัฒนาตำบลและงานที่ชัดเจน

5.1.2 เป้าหมายโครงการคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

โครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบลสร้างรากแก้วให้ประเทศ (1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย) คณะรัฐศาสตร์สังคมศาสตร์ดำเนินโครงการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการด้วยข้อมูลองค์กรรวมระดับตำบล โดยมีผลการดำเนินกิจกรรมดังตารางที่ 5.3

ตารางที่ 5.3 โครงการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการด้วยข้อมูลองค์กรรวมระดับตำบล

11 เป้าหมายโครงการ U2T-SPSS	
เป้าหมาย	รายละเอียด
1.ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับยกระดับ 1 ชิ้น	เกิดการวิเคราะห์รายได้ของชุมชน ผลคือ การมีเพิ่มขึ้น และมีอาชีพที่ ได้รับการพัฒนามีความยั่งยืน
2.Google My Maps และแผนที่ เดินดิน	เกิด 100% ของหมู่บ้านทั้งหมด ครอบคลุม 19 หมู่บ้าน
3. ผู้รับจ้างได้รับการพัฒนาทักษะ 4 ด้าน	มีผลประเมินทักษะ 4 ด้าน
4. หนังสือ 1 เรื่อง	หนังสือที่นำเสนอองค์ความรู้ที่ เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ 1 เรื่อง
5.นิทรรศการ ถ่ายทอดบทเรียน 2 ครั้ง	เกิดนิทรรศการในพื้นที่ 2 ครั้ง สำหรับการติดตามและประเมินผล
6. วิดีโอนำเสนอผลการดำเนินงาน 1 คลิป	มี VDO นำเสนอผลการดำเนินงาน ที่ผ่านมา
7. แบบสำรวจ COVID ของ อว.	การเก็บข้อมูลครัวเรือนให้ได้ร้อยละ 20 ของครัวเรือนทั้งหมด
8. แบบสำรวจข้อมูลสวัสดิการ สังคมของโครงการ	การเก็บข้อมูลร้อยละ 80 ของ ครัวเรือนและนำมาวิเคราะห์ผล
9. รายงานสถานภาพตำบลที่ ครบถ้วน	รายงานสถานภาพตำบลที่ครบถ้วน 100%
10. แผนที่เดินดินด้านสวัสดิการ สังคม	แผนที่เดินดิน 100 % ครอบคลุม 19 หมู่บ้าน

11 เป้าหมายโครงการ U2T-SPSS	
11.ชุมชนเข้าใจและเข้าถึง สวัสดิการสังคมมากขึ้น	ประชาชนเข้าใจเข้าถึงข้อมูล เกี่ยวกับสวัสดิการสังคมมากขึ้น

5.2 บทเรียนและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

การพัฒนาร่วมมือ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของตำบลจิม โดยสามารถบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดต่าง ๆ ได้ เกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่าย และการสนับสนุนเครือข่ายในการทำงาน โดยการเห็นความสำคัญของท้องถิ่นชุมชนในการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน

คลิปวิดีโอ U2Tตำบลจิม x เทศบาลตำบลจิม Hackathon 2021 ภายใต้
โครงการการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ
(มหาวิทยาลัยสู่ตำบล สร้างรากแก้วให้ประเทศ) ระดับภูมิภาค
จากเพจ Facebook U2T จิม โมเดล Community of innovation

การเดินทางของพวกเขา

“U2T”

จัดทำโดย

1. ผศ.ดรรรัตน์ คำเป็ง	อาจารย์
2. อาจารย์ทวีป มหาสิงห์	อาจารย์
3. อาจารย์กัลยาพร กันอิน	อาจารย์
4. นางสาวอนัญลักษณ์ วิชัย	ภาคบัณฑิต
5. นางสาวณัฐธิดา บุญนะ	ภาคบัณฑิต
6. นางสาวพัชรภรณ์ กันไชย	ภาคบัณฑิต
7. นางสาวกิตติยา จอมวุฒิ	ภาคบัณฑิต
8. นางสาวจริยา พรหมวงศ์	ภาคบัณฑิต
9. นายสิทธิโชค ขาติเวียง	ภาคบัณฑิต
10. นางสาววิมลวรรณ คำมาปัน	ภาคบัณฑิต
11. นางสาวกมลวรรณ จอมแปลง	ภาคบัณฑิต
12. นายพิเชฐ อ้ายสุรินทร์	ภาคบัณฑิต
13. นางสาวกรรณิการ์ วังบง	ภาคบัณฑิต
14. นางสาววราภรณ์ บุญต่อ	ภาคบัณฑิต
15. นายอดิพงษ์ นันทะเสน	ภาคบัณฑิต
16. นายปภัสสรณ์ คนการ	ภาคบัณฑิต
17. นางสาวเบญจมาศ หน่อคำ	ภาคนิสิต
18. นางสาววรรณพร กันธิยะ	ภาคนิสิต
19. นางสาวอาทิตยา บุญมาหล้า	ภาคนิสิต
20. นายพลกฤต เทียนเพิ่มพูล	ภาคนิสิต
21. นายสหัสรัฐ อริยะะ	ภาคนิสิต
22. นายเตชิต โฆสิต	ภาคนิสิต

23. นายพัสกร นุศิริหาญ	ภาคนิสิต
24. นางสาวอาทิตย์ยา หลวงฤทธิ์	ภาคนิสิต
25. นางสาวกนกพร นวลหมวก	ภาคนิสิต
26. นายณัฐพงษ์ ไชยศิลป์	ภาคนิสิต
27. นางสาวศศิภิจา รัตนวรสุทธิ์	ภาคนิสิต
28. นายบุญยกร วงศ์ไส ภาคนิสิต	ภาคนิสิต
29. นางสาวปัทมพร พุทธวงศ์	ภาคประชาชน
30. นางสาวเบญจมาศ ทองศรี	ภาคประชาชน
31. นางสาวอุทุมพร อินธา	ภาคประชาชน
32. นางสาวสุกัญญา ม่อหะมัด	ภาคประชาชน
33. นายรชต กิมนวล	ภาคประชาชน
34. นางสาวปัทมพร คำตัน	ภาคประชาชน
35. นางสาวนารินทร์ ใจชื่อ	ภาคประชาชน

